

Uzasadnienie

Przedmiotowy projekt stanowi wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 września 2013 r. (sygn. akt K 35/12), w którym Trybunał stwierdził niezgodność art. 22 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), dalej zwanej „ustawą”, dotyczącego upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do uregulowania w drodze rozporządzenia kwestii warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

Zasadniczym powodem rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego był brak wymaganych ww. przepisem Konstytucji wytycznych w obowiązującej ustawie co do treści aktu wykonawczego. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że istota zagadnień związanych z konstytucyjnym prawem do nauki – a taka jest w ocenie Trybunału Konstytucyjnego materia wymieniona w kwestionowanym upoważnieniu dotycząca warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania oraz warunki przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów – powinna zostać określona bezpośrednio w ustawie, a kwestie, które mają być regulowane w rozporządzeniu, wymagają szczegółowych wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego.

Pomimo że wyrok Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 22 ust. 2 pkt 4 ustawy z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP nie jest równoznaczny ze stwierdzeniem niezgodności z Konstytucją wydanego na podstawie tego przepisu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.), to rozporządzenie to również utraci moc obowiązującą. Derogacja delegacji ustawowej oznacza, że traci moc również akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu, co nastąpi z upływem

osiemnastu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, tj. z dniem 9 kwietnia 2015 r.

W związku z tym wyrokiem w niniejszej nowelizacji ustawy o systemie oświaty proponuje się wprowadzenie przepisów dotyczących:

- I. ogólnych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, w tym upoważnień dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do uregulowania w drodze rozporządzenia szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów odpowiednio w szkołach publicznych oraz w publicznych szkołach i placówkach artystycznych **(dodany rozdział 3a)**;
- II. ogólnych warunków przeprowadzania egzaminów zewnętrznych: sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w tym upoważnień dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do uregulowania w drodze rozporządzeń: szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego oraz szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje z zawodzie **(dodany rozdział 3b)**; ww. upoważnienia określają kierunki regulacji wykonawczych oraz merytoryczne wskazówki dotyczące treści aktów wykonawczych.
- III. W projekcie proponuje się również inne zmiany dotyczące:
  1. sprawowania i organizacji nadzoru pedagogicznego, w tym upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia w drodze rozporządzenia zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, dostosowanego do wymogów art. 92 Konstytucji RP (zmiany w art.: 3, 22, 31, 33, 34, 35, 41, 54 i 55 ustawy o systemie oświaty);
  2. funkcjonowania szkół prowadzących kształcenie zawodowe, m.in. w zakresie postępowania rekrutacyjnego, prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych (zmiany w art: 5, 20f, 20g, 20k, 68a, 90 ustawy o systemie oświaty);
  3. doprecyzowania zadań organu prowadzącego szkołę w zakresie zapewnienia szkole, w ramach dotychczas świadczonej obsługi administracyjnej, również obsługi prawnej (zmiana art. 5 ust. 7 pkt 3 ustawy o systemie oświaty);

4. finansowania zajęć realizowanych przez nauczycieli w ramach projektów i programów finansowanych z udziałem środków europejskich (zmiana art. 5b i art. 7e ustawy o systemie oświaty oraz art. 30 ust. 10b i art. 35a ustawy – Karta Nauczyciela);
5. liczby dzieci w oddziale przedszkolnym pod opieką jednego nauczyciela (zmiany w art. 6 ustawy o systemie oświaty);
6. zadań i struktury organizacyjnej instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych, tj. Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych (zmiany w art.: 9a, 9c, 9d i 9e ustawy o systemie oświaty);
7. zasad w zakresie postępowania rekrutacyjnego do szkół sportowych oraz szkół dwujęzycznych, a także w zakresie przechodzenia uczniów do szkół różnych typów (zmiany w art.: 20h, 20j, 20zh ustawy o systemie oświaty);
8. wyboru rady rodziców (zmiany w art. 53 ustawy o systemie oświaty);
9. ograniczenia dokumentacji wytwarzanej w szkoły poprzez połączenie programu wychowawczego i programu profilaktyki w jeden program (zmiany w art. 54 ustawy o systemie oświaty);
10. liczby uczniów w oddziałach kl. I – III szkoły podstawowej (zmiany w art. 61 ustawy o systemie oświaty);
11. zadań publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym (zmiany w art. 77a ustawy o systemie oświaty);
12. dofinansowania do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w ramach programów rządowych (zmiany w art. 90u ustawy o systemie oświaty);
13. definicji wypoczynku dzieci i młodzieży oraz zasad jego organizowania i nadzorowania, w tym upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych warunków zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpiecznego wypoczynku i właściwej opieki wychowawczej (zmiany w art. 92a ustawy o systemie oświaty oraz dodane art. 92b-92h);
14. uznawania świadectw szkolnych wydanych za granicą (zmiana w art. 93 ustawy o systemie oświaty i dodane art.: 93a-93d);

15. zadań z zakresu międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży (dodany art. 94c ustawy o systemie oświaty);
16. pozostałe zmiany:
- w art.: 3, 7, 7a, 7b, 9, 39, 60 ustawy o systemie oświaty (charakter dostosowawczy),
  - w art.: 5a ust. 4, 10, 16, 22ae, 22ak; 22as, 64, 80, 90, 94a (inne);
17. zmiany w przepisach:
- ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r. poz. 191); art. 2 projektu ustawy,
  - ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 642); art. 3 projektu ustawy,
  - ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907); art. 4 projektu ustawy,
  - ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572); art. 5 projektu ustawy,
  - ustawie z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 548); art. 6 projektu ustawy,
  - ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 139, poz. 814); art. 7 projektu ustawy,
  - ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827); art. 8 projektu ustawy,
  - ustawie z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7); art. 9 projektu ustawy,
  - ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 811); art. 10 projektu ustawy.

I. Rozdział 3a – Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach publicznych (art. 1 pkt 40 projektu ustawy)

W dodawanym do ustawy o systemie oświaty rozdziale 3a określone zostały ogólne zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów **w szkołach publicznych**.

Zaproponowane regulacje prawne zostały przeniesione z obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.) i określają:

- co podlega ocenie w szkole (osiągnięcia edukacyjne ucznia i zachowanie ucznia), z wyjątkiem szkoły policealnej, w której nie ocenia się zachowania słuchacza;
- na czym polega ocenianie osiągnięć edukacyjnych oraz zachowania uczniów;
- cel oraz zakres oceniania wewnątrzszkolnego;
- rodzaje ocen uzyskiwanych przez uczniów w trakcie nauki;
- zasadę jawności ocen dla ucznia i jego rodziców (w szkole policealnej – dla słuchacza);
- uzasadnianie przez nauczyciela oceny w sposób określony w szkole;
- udostępnianie uczniowi i jego rodzicom sprawdzonych i ocenionych pisemnych prac ucznia (w szkole policealnej – słuchaczowi);
- prawo wglądu do dokumentacji dotyczącej oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;
- na czym polega klasyfikacja śródroczna, roczna i końcowa oraz semestralna;
- formę ocen bieżących i klasyfikacyjnych (śródrocznych i rocznych) w klasach I – III szkoły podstawowej (ocena opisowa);
- zasady określania ocen bieżących, klasyfikacyjnych (śródrocznych i rocznych) oraz semestralnych i końcowych, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej;
- możliwość ustalania ocen bieżących oraz ocen klasyfikacyjnych (śródrocznych i rocznych) w formie opisowej również na wyższych etapach edukacyjnych;
- obowiązek uczestnictwa ucznia gimnazjum w projekcie edukacyjnym;

- warunki, jakie muszą być spełnione, aby uczeń uzyskał promocję do klasy programowo wyższej lub ukończył szkołę danego typu oraz konsekwencje nieuzyskania tej promocji lub ukończenia szkoły.

Projekt ustawy zawiera również przepisy dotyczące praw ucznia i jego rodziców w zakresie oceniania przeprowadzanego w szkole, tzn. prawo przystąpienia do egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego oraz prawo do złożenia przez ucznia lub jego rodziców albo absolwenta zastrzeżeń, w przypadku gdy roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny.

Należy podkreślić, że w odniesieniu do przepisów dotychczas obowiązujących, w ustawie nie przewiduje się zasadniczych zmian w zakresie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych. Zmiany w stosunku do obecnego stanu prawnego polegają na:

- jednoznacznym określeniu obowiązku udostępniania uczniowi i jego rodzicom sprawdzonych i ocenionych pisemnych prac ucznia (w szkole policealnej – słuchaczowi);
- wprowadzeniu zasady, że w klasach I – III szkoły podstawowej wszystkie oceny, czyli zarówno oceny bieżące, jak i oceny klasyfikacyjne (śródroczne i roczne) mają formę opisową (dotychczas oceny bieżące mogły być ustalane według skali i formach określonych w statucie szkoły). Forma opisowa w postaci przekazywanych uczniowi opinii zawierających informacje o tym, co uczeń zrobił dobrze, co i jak powinien poprawić i jak ma się dalej uczyć, pozwala efektywniej wykorzystywać informacje płynące z oceny oraz pozytywnie wpływa na funkcjonowanie ucznia w szkole i jego motywację do nauki. Ocena powinna informować ucznia i jego rodziców o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, a także pomóc uczniowi pokonać trudności w nauce poprzez wskazanie błędów i sposobów radzenia sobie z nimi;
- wprowadzeniu możliwości ustalania ocen bieżących oraz ocen klasyfikacyjnych (śródrocznych i rocznych) w formie opisowej, zawierających informacje o tym, co uczeń zrobił dobrze, co i jak powinien poprawić i jak ma się dalej uczyć, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej. Możliwość ta będzie dotyczyła wszystkich lub wybranych zajęć edukacyjnych, przy czym roczne oceny klasyfikacyjne są zawsze ustalone w skali stopni

szkolnych, określonej w przepisach wydanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. W skali stopni szkolnych ustalane są również oceny końcowe.

Do ustawy przeniesiono również zasadę jawności ocen uzyskanych przez ucznia dla niego i jego rodziców. Oznacza to, że informacja dotycząca postępów i trudności w nauce oraz ocen uzyskiwanych przez uczniów, w tym uczniów pełnoletnich, tak jak obecnie, będzie dostępna dla ich rodziców.

W rozdziale 3a ustawy uregulowana została także kwestia oceniania, klasyfikowania i promowania **w szkołach dla dorosłych**. W odniesieniu do przepisów dotychczas obowiązujących projekt zmiany ustawy nie przewiduje zasadniczych zmian w zakresie oceniania słuchaczy w szkołach dla dorosłych.

We wszystkich typach szkół dla dorosłych podstawą klasyfikowania słuchaczy są wyniki egzaminów semestralnych przeprowadzanych ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych przewidzianych w szkolnym planie nauczania na dany semestr. Zachowania słuchaczy nie ocenia się. Promocję przeprowadza się dwa razy w ciągu roku szkolnego, po każdym semestrze. Szczegółowe warunki, jakie należy spełnić, aby przystąpić do egzaminu semestralnego oraz do egzaminu semestralnego w terminie dodatkowym oraz tryb i formę ich przeprowadzania, określi rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Tak jak w przepisach dotychczas obowiązujących w zakresie oceniania osób dorosłych, utrzymana została możliwość zdawania jednego lub dwóch egzaminów poprawkowych, jeśli słuchacz uzyskał z jednego lub dwóch egzaminów semestralnych ocenę niedostateczną. Tryb i formę przeprowadzania egzaminu poprawkowego określi rozporządzenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Utrzymana została także zasada, że słuchacz, który nie uzyskał promocji, zostaje skreślony z listy słuchaczy. Doprecyzowano tryb skreślenia – następuje ono w drodze decyzji dyrektora szkoły. W rozporządzeniu minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi warunki, na jakich słuchacz może uzyskać zgodę na powtórzenie semestru w danej szkole.

Istotną zmianą jest uregulowanie kwestii braku promocji słuchacza niepełnoletniego, przyjętego na podstawie przepisów art. 16 ust. 6c ustawy o systemie oświaty. Wobec takiego słuchacza obowiązują przepisy takie jak w szkołach dla dzieci i młodzieży. Oznacza to, że słuchacz niepełnoletni, który nie otrzymał promocji na semestr programowo wyższy lub nie przystąpił odpowiednio do sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego, nie zostaje skreślony z listy słuchaczy i powtarza semestr. W ten sposób zagwarantowane zostało prawo osoby niepełnoletniej do realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

W akcie wykonawczym do ustawy zostaną ponadto określone przypadki, w których dyrektor szkoły policealnej dla dorosłych będzie mógł zwolnić słuchacza z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części oraz przypadki zwolnienia ucznia z realizacji poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych w przypadku powtarzania przez niego semestru.

Rozdział 3a kończą przepisy określające upoważnienie dla:

- ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych;
- ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określenia – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania – w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi w drodze rozporządzenia warunki i sposób oceniania i klasyfikowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych. Zakres delegacji dla tego ministra obejmuje zarówno przedmioty ogólnokształcące, gdzie regulacje ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będą odpowiednio uwzględniać regulacje wprowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania odnośnie wskazanego zakresu, oraz przedmioty artystyczne, z których ocenianie i klasyfikowanie wymaga, w niektórych przypadkach, odmiennych regulacji. W zakresie przedmiotów artystycznych minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi: skalę i formę ocen semestralnych, rocznych i końcowych; tryb i formę przeprowadzania egzaminów:

promocyjnego, klasyfikacyjnego i dyplomowego; warunki zwalniania ucznia z egzaminu dyplomowego; tryb, formę i terminy składania i rozstrzygnięcia zastrzeżeń dotyczących semestralnej i rocznej oceny z zajęć artystycznych; sposób ustalania rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć artystycznych laureatom konkursów, przesłuchań i przeglądów w zakresie przedmiotów artystycznych; tryb i warunki wyrażania zgody na powtarzanie klasy oraz realizację obowiązkowych artystycznych zajęć edukacyjnych określonych w planie nauczania danej klasy w ciągu dwóch kolejnych lat; warunki skreślenia z listy uczniów w przypadku nieuzyskania przez ucznia promocji do klasy programowo wyższej. W odniesieniu do oceniania wewnątrzszkolnego zakres delegacji jest zatem zgodny z aktualnie obowiązującym rozporządzeniem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w sprawie oceniania, promowania i klasyfikowania uczniów, z wyłączeniem trybu i formy ustalania oceny z zachowania, a także regulacji dotyczących sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego, które zostały uregulowane bezpośrednio w ustawie i które mają odpowiednie zastosowanie do szkół artystycznych.

Obecnie ww. kwestie są uregulowane w:

- rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.);
- rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 65, poz. 400, z późn. zm.).

II. Rozdział 3b – Sprawdzian, egzamin gimnazjalny i egzamin maturalny oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie (art. 1 pkt 40 projektu ustawy)

W dodawanym do ustawy o systemie oświaty rozdziale 3b określone zostały ogólne zasady przeprowadzania egzaminów zewnętrznych: sprawdzianu w VI klasie szkoły podstawowej, egzaminu gimnazjalnego w III klasie gimnazjum oraz egzaminu maturalnego.

W ustawie, w części dotyczącej egzaminów z zakresu kształcenia ogólnego, określa się:

- podstawę i cel przeprowadzania tych egzaminów;
- formę przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego;
- zasadę zwolnienia uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym obowiązku przystąpienia do sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego;
- ogólne warunki przystąpienia do egzaminu maturalnego;
- podstawowe obowiązki dyrektora szkoły w zakresie organizacji i przebiegu sprawdzianu i egzaminów;
- sposób ustalania i przedstawiania wyników egzaminów zewnętrznych;
- konsekwencje nieprzystąpienia do sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego;
- warunki zdania egzaminu maturalnego;
- definicję samodzielności pracy przy rozwiązywaniu zadań egzaminacyjnych oraz tryb, w jakim może nastąpić unieważnienie pracy egzaminacyjnej;
- tryb i warunki zgłaszania przez ucznia lub absolwenta zastrzeżeń w przypadku uznania, że w trakcie sprawdzianu lub egzaminu zostały naruszone przepisy dotyczące ich przeprowadzania;
- prawo ucznia, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – również jego rodziców, albo absolwenta do wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej oraz możliwości złożenia przez ucznia lub jego rodziców albo absolwenta wniosku o weryfikację sumy przyznanych punktów przez egzaminatorów;
- tryb i warunki, w jakim uczeń lub jego rodzice albo absolwent może skorzystać z prawa wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy egzaminacyjnej;
- tryb, w jakim – na wniosek ucznia lub jego rodziców albo absolwenta – może nastąpić weryfikacja sumy przyznanych punktów;

- warunki przystąpienia do egzaminu maturalnego w terminie poprawkowym;
- zasady ponownego przystępowania do egzaminu maturalnego przez absolwentów, którzy nie zdali tego egzaminu, którzy chcą ponownie przystąpić do egzaminu z wybranych przedmiotów obowiązkowych lub dodatkowych lub przystąpić do egzaminu maturalnego z nowych przedmiotów;
- przypadki wydawania zaświadczeń o szczegółowych wynikach sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego, świadectw dojrzałości i aneksów do świadectw dojrzałości oraz zaświadczeń o wynikach egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów w przypadku absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy mają już świadectwo dojrzałości (zdali egzamin dojrzałości przed 2005 r.);
- przypadki odpłatności za przystąpienie do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów przez absolwentów, którzy po raz trzeci i kolejny przystępują do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu, lub którzy deklarowali, a nie przystąpili do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu, i chcą do niego przystąpić po raz kolejny.

Należy podkreślić, że w ustawie nie proponuje się zmian w zakresie zasad przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego, które:

- w przypadku egzaminu gimnazjalnego obowiązują od roku szkolnego 2011/2012 i zostały wprowadzane rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 156, poz. 1046);
- w przypadku sprawdzianu obowiązują od roku szkolnego 2014/2015, a w przypadku egzaminu maturalnego obowiązują od roku szkolnego 2014/2015 w odniesieniu do absolwentów liceum ogólnokształcącego, a od roku szkolnego 2015/2016 w odniesieniu do absolwentów technikum i zostały wprowadzane rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 kwietnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 520).

Zmiany w stosunku do obecnego stanu prawnego polegają na:

- wprowadzeniu możliwości przystępowania do egzaminu maturalnego z wybranych przedmiotów, z których przeprowadza się egzamin maturalny, dla absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości po zdaniu egzaminu dojrzałości. Definicja egzaminu maturalnego zaproponowana w art. 1 pkt 1 lit. c projektu ustawy precyzuje, że do egzaminu maturalnego mogą przystępować absolwenci posiadający wykształcenie średnie. Zgodnie z art. 11a ustawy o systemie oświaty wykształcenie średnie posiada osoba, która ukończyła szkołę ponadpodstawową lub szkołę ponadgimnazjalną, z wyjątkiem zasadniczej szkoły zawodowej i trzyletniej szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy. Od roku szkolnego 2015/2016 absolwent, który uzyskał już świadectwo dojrzałości, będzie mógł przystąpić do egzaminu maturalnego z przedmiotów, z których przeprowadzany jest ten egzamin w celu uzyskania zaświadczenia o wynikach egzaminu z przedmiotów, do których przystępował.

Osoby posiadające świadectwo dojrzałości uzyskane w wyniku zdanego egzaminu dojrzałości, które nie podjęły wcześniej nauki w szkole wyższej lub chciałyby podjąć naukę na nowym kierunku, będą mogły przystąpić do egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu lub przedmiotów, dzięki czemu będą miały równe szanse w procesie rekrutacji do szkół wyższych w stosunku do osób, które legitymują się świadectwem dojrzałości uzyskanym w wyniku zdania egzaminu maturalnego w formule obowiązującej od 2005 r. Zasady przeprowadzania egzaminu dojrzałości, który po raz ostatni został przeprowadzony w 2013 r. dla absolwentów ponadpodstawowych szkół średnich dla dorosłych, nie dawały możliwości ponownego przystępowania do egzaminu z tego samego przedmiotu lub nowego wybranego przedmiotu dodatkowego. Na różnicowanie sytuacji osób, które zdawały albo egzamin dojrzałości albo egzamin maturalny w kontekście dostępu do nauki w szkołach wyższych, wskazywał również Rzecznik Praw Obywatelskich we wniosku skierowanym w dniu 31 lipca 2012 r. do Trybunału Konstytucyjnego.

W konsekwencji powyższego zmiany wymaga również art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, w ten sposób, że zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego będzie stanowiło podstawę do udziału w rekrutacji na studia wyższe (art. 5 projektu ustawy);

- określeniu trybu, w jakim może nastąpić unieważnienie pracy egzaminacyjnej przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w przypadku stwierdzenia, podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej przez egzaminatora, niesamodzielnego rozwiązania zadań przez ucznia albo absolwenta, albo wystąpienia w pracy egzaminacyjnej ucznia albo absolwenta jednakowych sformułowań wskazujących na udostępnienie rozwiązań innemu uczniowi albo absolwentowi lub korzystanie z rozwiązań innego ucznia albo absolwenta. Nie ulega wątpliwości, że niesamodzielnosc przy rozwiązywaniu zadań jest naganna i prowadzi do naruszenia zasady równości w dostępie do nauki (wyniki egzaminów mają wpływ na rekrutację do szkoły ponadgimnazjalnej i decydują o możliwości kształcenia w szkołach wyższych). W ustawie proponuje się jednak również możliwość wniesienia zastrzeżeń od rozstrzygnięcia dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w tej sprawie do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (zastrzeżenia wnosi się za pośrednictwem dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, który wraz z materiałami niezbędnymi do ich rozpatrzenia przekazuje je dyrektorowi Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, chyba że dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej uwzględni te zastrzeżenia).

Stwierdzona w ww. trybie niesamodzielnosc pracy ucznia albo absolwenta będzie skutkowała unieważnieniem pracy egzaminacyjnej i ustaleniem przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej wyniku tej pracy jako 0%. W przypadku absolwenta, który przystąpił do egzaminu maturalnego tylko z jednego przedmiotu dodatkowego, unieważnienie tego egzaminu skutkuje niezdaniem egzaminu maturalnego (absolwent nie uzyska świadectwa dojrzałości). Analogiczna sytuacja powstaje również wtedy, jeżeli absolwent przystąpił do egzaminu maturalnego z więcej niż jednego przedmiotu dodatkowego, i wszystkie te egzaminy zostały mu unieważnione. W miejscu należy podkreślić, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy – wyniki egzaminu są ostateczne i nie przysługuje na nie skarga do sądu administracyjnego. W związku z powyższym oraz faktem, iż unieważnienie egzaminu jest równoważne z ustaleniem wyniku „0%” powołany przepis stosuje się wprost.

Zaproponowana w projekcie ustawy procedura unieważniania sprawdzianu lub egzaminów uczniowi lub absolwentowi gwarantuje im prawo zabrania głosu w zakresie rozstrzygnięcia w jego sprawie poprzez:

- a) nałożenie na dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej obowiązku poinformowania o zamiarze unieważnienia uczniowi albo absolwentowi odpowiednio danej części sprawdzianu lub danego zakresu albo poziomu odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego, albo egzaminu maturalnego z danego przedmiotu w części pisemnej,
  - b) prawo wglądu do materiałów dotyczących zamiaru unieważnienia i złożenia wyjaśnień w tej sprawie przez ucznia lub jego rodziców albo absolwenta,
  - c) nałożenie na dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej obowiązku pisemnego uzasadnienia rozstrzygnięcia w przedmiocie unieważnienia,
  - d) możliwość wniesienia zastrzeżeń od rozstrzygnięcia dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej;
- określeniu trybu, w jakim – na wniosek ucznia lub jego rodziców albo absolwenta – może nastąpić weryfikacja sumy przyznanych punktów. Wynik sprawdzianu oraz egzaminu (podobnie jak każda ocena uzyskana przez ucznia) ma charakter merytoryczny i z tego względu nie może być przedmiotem skargi do sądu administracyjnego. Ocenianie poprawności odpowiedzi na sprawdzianie, egzaminie gimnazjalnym lub maturalnym nie ma cech postępowania administracyjnego. Merytoryczna ocena poprawności rozwiązania zadań jest potwierdzeniem określonego stanu faktycznego. Zadaniem egzaminatorów jest porównanie treści udzielonych odpowiedzi z odpowiedziami prawidłowymi, ustalonymi na podstawie wiedzy z dziedziny objętej danym egzaminem. Wyniki sprawdzianu i egzaminów ustala dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej na podstawie liczby punktów przyznanych przez egzaminatorów oraz na podstawie elektronicznego odczytu karty odpowiedzi (w przypadku wykorzystania narzędzi elektronicznych). W projekcie ustawy zasadniczo zachowuje się dotychczasowe przepisy dotyczące ostateczności ustalonego wyniku sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego i braku możliwości zaskarżenia tych wyników do sądu administracyjnego.

Zaproponowany mechanizm weryfikacji sumy przyznanych punktów jest natomiast odzwierciedleniem i usankcjonowaniem dotychczasowej praktyki w tym zakresie. Po dokonaniu wglądu zdający może zwrócić się z wnioskiem o weryfikację sumy punktów przyznanych przez egzaminatora. W większości przypadków weryfikacja ta wynika wyłącznie z konieczności poprawienia pomyłki w sumowaniu liczby punktów przyznanych za poszczególne zadania. Zdarzają się jednak sytuacje, w których zdający – po dokonaniu wglądu – zwracają się z wnioskiem o ponowne sprawdzenie rozwiązania zadania/zadań ze względu na wątpliwości związane z liczbą przyznanych przez egzaminatora punktów. Większość z tych wątpliwości nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości. Zrozumiałe jest jednak, że zdarzają się przypadki, kiedy liczba punktów przyznanych przez danego egzaminatora odbiega od wytycznych określonych w schematach punktowania zadań, co pociąga za sobą konieczność zmiany przyznanych przez egzaminatora punktów, a tym samym – ustalenia nowego wyniku przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej weryfikacji suma przyznanych punktów zostanie podwyższona, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala nowe wyniki odpowiednio:

- 1) sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego oraz anuluje dotychczasowe zaświadczenie i wydaje nowe zaświadczenie;
- 2) egzaminu maturalnego oraz:
  - a) wydaje świadectwo dojrzałości, jeżeli absolwent spełnił wszystkie warunki uzyskania tego świadectwa, lub
  - b) anuluje dotychczasowe świadectwo dojrzałości, aneks do świadectwa dojrzałości lub zaświadczenie (w przypadku absolwenta, który zdał egzamin dojrzałości przed 2005 r.) i wydaje nowe świadectwo dojrzałości, aneks do świadectwa dojrzałości lub zaświadczenie.

W przypadku części ustnej egzaminu maturalnego w projekcie ustawy przewiduje się, że zdający może wnieść do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej zastrzeżenia do nieprzestrzegania przepisów dotyczących przeprowadzania tego egzaminu. Również w tym przypadku możliwe będzie wniesienie zastrzeżeń do dyrektora Centralnej Komisji

Egzaminacyjnej od rozstrzygnięcia dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w trybie określonym w projektowanym artykule 44y. Proponuje się, aby ww. rozwiązania, dotyczące trybu unieważniania pracy egzaminacyjnej oraz trybu, w jakim może nastąpić weryfikacja sumy przyznanych punktów, obowiązywały już w przypadku sprawdzianu i egzaminów przeprowadzanych w roku 2015.

W ustawie określa się również warunki przystąpienia do egzaminu maturalnego w terminie poprawkowym, zasady poprawiania egzaminu maturalnego przez absolwentów, którzy nie zdali tego egzaminu, oraz zasady przystępowania/ponownego przystępowania do egzaminu maturalnego z wybranych przedmiotów (art. 44zb):

- prawo przystąpienia do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu w terminie poprawkowym (w sierpniu), tak jak dotychczas, będzie przysługiwało wyłącznie absolwentowi, który przystąpił do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i w części pisemnej i nie zdał egzaminu wyłącznie z jednego przedmiotu w części ustnej albo w części pisemnej. Podobnie jak dotychczas możliwość ta nie będzie dotyczyła osób, którym egzamin maturalny z przedmiotu obowiązkowego został unieważniony;
- w ustawie zachowana jest możliwość poprawiania egzaminu maturalnego przez absolwenta, który nie zdał tego egzaminu, zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku, w którym absolwent przystępował do egzaminu maturalnego po raz pierwszy przez 5 lat (od pierwszego egzaminu maturalnego). Jeżeli absolwent ten będzie chciał przystąpić do egzaminu z przedmiotów dodatkowych bądź też podwyższyć wynik egzaminu z przedmiotu dodatkowego, do którego już wcześniej przystępował, przystąpi do egzaminu z tych przedmiotów zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku, w którym ponownie przystępuje do egzaminu maturalnego. Po upływie 5 lat od daty pierwszego przystąpienia do egzaminu maturalnego absolwent, który nie zdał egzaminu, przystępuje do egzaminu maturalnego w pełnym zakresie, zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku, w którym ponownie przystępuje do egzaminu maturalnego w pełnym zakresie;
- absolwent, który uzyskał świadectwo dojrzałości, będzie miał prawo ponownie przystąpić do egzaminu maturalnego w części ustnej albo w części pisemnej, albo w obu tych częściach, z wybranych przez siebie przedmiotów, z których

przeprowadzany jest ten egzamin, zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku, w którym ponownie przystępuje do egzaminu maturalnego. Absolwent, który podwyższył wynik egzaminu maturalnego lub przystąpił do egzaminu maturalnego z przedmiotów dodatkowych, z których wcześniej nie zdawał egzaminu maturalnego, otrzymuje aneks do świadectwa dojrzałości wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną.

Art. 44zc określa przypadki odpłatności za przystąpienie do egzaminu maturalnego przez absolwentów, którzy po raz trzeci i kolejny przystępują do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów, lub którzy deklarowali chęć przystąpienia do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu, a z przyczyn nieusprawiedliwionych do niego nie przystąpili, i w kolejnym roku deklarują chęć przystąpienia do niego po raz kolejny. Polski system egzaminów zewnętrznych zapewnia obecnie każdemu zdającemu prawo do nieodpłatnego przystąpienia do egzaminu maturalnego z każdego przedmiotu, w części ustnej i w części pisemnej, tj. do pięciu lub – w przypadku absolwentów szkół lub oddziałów z językiem nauczania danej mniejszości narodowej – siedmiu egzaminów z przedmiotów obowiązkowych oraz sześciu egzaminów z przedmiotów dodatkowych. Ponadto zdający, który nie uzyskał świadectwa dojrzałości (nie zdał części obowiązkowej egzaminu maturalnego), ma prawo w ciągu kolejnych 5 lat przystępować, również nieodpłatnie, do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów w celu zdania tego egzaminu i uzyskania świadectwa dojrzałości. Obecnie przepisy dotyczące przeprowadzania egzaminu maturalnego umożliwiają wielokrotne i Nielimitowane przystępowanie do egzaminu maturalnego w celu zdania tego egzaminu lub podwyższenia uzyskanego wyniku. Wielu zdających kilkakrotnie przystępuje do egzaminu z tego samego przedmiotu/przedmiotów w celu podwyższenia wyniku, jak również składa deklaracje przystąpienia do egzaminu i nie zgłasza się na egzamin, co generuje znaczące dodatkowe koszty dla systemu związane z drukiem i dystrybucją materiałów egzaminacyjnych i wynagrodzeniem dla egzaminatorów. Nieprzystępowanie przez zdających do zadeklarowanych wcześniej egzaminów często dezorganizuje pracę szkoły (dyrektor szkoły jest zobowiązany m.in. powołać zespoły przedmiotowe i nadzorujące spośród nauczycieli tej szkoły). Dla przykładu w roku szkolnym 2012/2013 na egzamin maturalny z danego przedmiotu nie zgłosiło się – pomimo wcześniejszych deklaracji – ponad 130 tys. osób, a ponad 39 tys. absolwentów przystąpiło po

raz trzeci i kolejny do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu w celu zdania lub podwyższenia wyniku egzaminu z tego przedmiotu.

Proponuje się, aby z każdego przedmiotu (zarówno w części ustnej i pisemnej) zdający wnosili opłatę za przystąpienie do egzaminu maturalnego, w wysokości nieprzekraczającej kosztów związanych z przeprowadzeniem tego egzaminu. Szczegółowe warunki odpłatności oraz przypadki zwalniania z tych opłat, zostaną określone w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Należy podkreślić, że propozycja wprowadzenia opłat za ponowne przystąpienie do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu/przedmiotów, w wysokości nieprzekraczającej kosztów związanych z jego przeprowadzeniem, nie ogranicza praw absolwentów do nauki. Każdy absolwent, z wyjątkiem sytuacji złożenia deklaracji i nieprzystąpienia do egzaminu, ma prawo dwukrotnie przystąpić do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu bezpłatnie. Wprowadzenie opłat w określonych w ustawie przypadkach może spowodować, że zdający będą z większą odpowiedzialnością podejmować decyzję o przystąpieniu do egzaminu, zwiększy się również motywacja zdających do starania się o uzyskanie w ramach dwóch pierwszych podejść satysfakcjonującego ich wyniku egzaminu. Proponowane rozwiązanie ma również pozytywny wpływ na racjonalność i efektywność systemu egzaminacyjnego.

Art. 44ze zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego. Rozporządzenie będzie określało: zakres (przedmioty) i czas trwania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego; sposób i tryb składania przez ucznia lub jego rodziców albo absolwenta deklaracji, wniosków i oświadczeń dotyczących przystąpienia do sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego lub egzaminu maturalnego; wykaz języków obcych nowożytnych, z których jest przeprowadzany sprawdzian, egzamin gimnazjalny i egzamin maturalny; poziom, na jakim może być zdawany egzamin gimnazjalny i egzamin maturalny; warunki i tryb przystąpienia do sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego w języku danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub w języku regionalnym; warunki i tryb przystąpienia do egzaminu maturalnego absolwentów szkół i oddziałów dwujęzycznych; warunki i tryb zwalniania laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych ze sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego

i egzaminu maturalnego oraz ustalania im wyników odpowiednio sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego; przypadki, w których można zwolnić ucznia ze sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego oraz zdającego z części ustnej egzaminu maturalnego, a także warunki i tryb tego zwolnienia; warunki i tryb dostosowania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i absolwentów; terminy przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego oraz warunki i tryb przystąpienia do sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego w terminie dodatkowym, a w przypadku egzaminu maturalnego – również w terminie poprawkowym; zadania i kompetencje dyrektora szkoły oraz okręgowych komisji egzaminacyjnych w zakresie organizacji i przeprowadzenia sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego; zadania i kompetencje szkolnego zespołu egzaminacyjnego oraz przedmiotowych zespołów egzaminacyjnych; tryb i formy dokumentowania przebiegu sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego; określenie osób, które mogą występować w charakterze obserwatorów na sprawdzianie, egzaminie gimnazjalnym i egzaminie maturalnym; wysokości opłat pobieranych za egzamin maturalny w przypadkach określonych w art. 44zc, z uwzględnieniem, że wysokość opłaty za dany egzamin nie może być wyższa niż koszty przeprowadzenia tego egzaminu, a także możliwości zwalniania oraz zwrotu opłat za egzamin maturalny, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia wysokiej jakości działań związanych z przeprowadzaniem i ocenianiem sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego.

Obecnie ww. kwestie są uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U, Nr 83, poz. 562, z późn. zm.).

W **art. 44zf** zmiany projektu ustawy zostały uregulowane ogólne zasady przeprowadzania **egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie**. Proponuje się, aby w ustawie znalazły się regulacje określające:

- podstawę przeprowadzania egzaminu;
- katalog osób uprawnionych do zdawania egzaminu;

- informacje o obowiązkach dyrektora szkoły lub placówki oraz pracodawcy i organizatora kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie organizacji i przebiegu egzaminu;
- miejsce przeprowadzania egzaminu oraz osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie egzaminu;
- warunki zdania egzaminu;
- ustalanie wyników egzaminu i sposób ich przedstawiania;
- definicję samodzielności pracy przy rozwiązywaniu zadań egzaminacyjnych przez zdających oraz sankcje wynikające z nieprzestrzegania tej zasady (unieważnienie części pisemnej lub części praktycznej egzaminu);
- prawo zdającego do wglądu do karty odpowiedzi i karty oceny odpowiednio w części pisemnej lub w części praktycznej egzaminu, a także dokumentacji – jeżeli rezultatem wykonania zadania egzaminacyjnego w części praktycznej jest dokumentacja;
- prawo zdającego do złożenia wniosku o wgląd do dokumentacji dotyczącej zamiaru unieważnienia do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w przypadku zamiaru unieważnienia części praktycznej egzaminu;
- warunki ponownego przystępowania do egzaminu.

Projektowane przepisy nie wprowadzają istotnych zmian dotyczących sposobu i warunków przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w stosunku do egzaminów przeprowadzanych na podstawie obecnie obowiązujących przepisów.

Zmiany dotyczą:

- uporządkowania przepisów dotyczących katalogu osób uprawnionych do zdawania egzaminu;
- możliwości przeprowadzania egzaminu u organizatora kwalifikacyjnego kursu zawodowego;
- możliwości zwrócenia się z umotywowanym wnioskiem o weryfikację sumy punktów oraz zgłoszenia zastrzeżeń do nieprzestrzegania przepisów dotyczących organizacji i przeprowadzania egzaminu w części praktycznej;
- prawa zdającego do złożenia wniosku do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej o wgląd do dokumentacji w przypadku zamiaru unieważnienia części praktycznej egzaminu z powodu niesamodzielnego wykonywania zadania egzaminacyjnego, stwierdzonego przez egzaminatora podczas sprawdzania i oceniania zadania;

- wydłużenia z 3 do 5 lat możliwości ponownego przystąpienia do jednej części egzaminu (pisemnej lub praktycznej).

W katalogu osób uprawnionych do przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie wymieniono wprost osoby dorosłe, które ukończyły praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, o których mowa w art. 53c i 53d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 416 z późn. zm.). Jest to zmiana porządkująca obowiązujące przepisy (**44zf ust. 3**).

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie (zarówno część pisemna, jak i część praktyczna) może być przeprowadzany w szkole, w placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty albo u pracodawcy lub w miejscu wskazanym przez pracodawcę. W związku z tym, że do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie mogą przystępować osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy, istotne jest, aby organizatorzy tych kursów również mogli przeprowadzać egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie. Biorąc pod uwagę coraz większe zainteresowanie kwalifikacyjnymi kursami zawodowymi, wprowadzenie projektowanego rozwiązania ułatwi organizację egzaminu zarówno dla osób zdających, jak i dla okręgowych komisji egzaminacyjnych (**art. 44zg ust. 2**).

Projektowane przepisy regulują możliwość złożenia przez zdającego umotywowanego wniosku o weryfikację sumy punktów z elektronicznego odczytu karty odpowiedzi – w przypadku części pisemnej egzaminu – oraz o weryfikację sumy punktów z elektronicznego odczytu karty oceny – w przypadku części praktycznej egzaminu. Zdający składa wniosek do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie 2 dni roboczych od dnia dokonania wglądu do karty oceny lub do karty odpowiedzi lub do dokumentu, jeżeli rezultatem wykonania zadania egzaminacyjnego w części praktycznej tego egzaminu jest dokument. Okręgowa komisja egzaminacyjna (w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku) dokonuje weryfikacji sumy punktów. W ciągu 14 dni od daty wpływu przedmiotowego wniosku dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej jest obowiązany powiadomić wnioskodawcę o wyniku rozpatrzenia wniosku. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej weryfikacji suma przyznanych punktów zostanie podwyższona, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej ustala nowy wynik egzaminu oraz wydaje świadectwo potwierdzające

kwalifikację w zawodzie, jeżeli zdający uzyskał wymaganą do zdania tego egzaminu liczbę punktów (**art. 44zl**). W projekcie ustawy zachowuje się dotychczasowe przepisy dotyczące ostateczności wyniku egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie ustalonego przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej i braku możliwości zaskarżenia tego wyniku do sądu administracyjnego (**art.44zi ust.5**).

Zdający ma możliwość złożenia zastrzeżeń do nieprzestrzegania przepisów dotyczących organizacji i przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Zastrzeżenia mogą być złożone w terminie 2 dni roboczych od dnia przeprowadzenia części praktycznej tego egzaminu. Zastrzeżenia wraz z uzasadnieniem należy złożyć do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej. Jeżeli rezultatem wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych był wyrób lub usługa, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej zwraca się do przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego o przedstawienie wyjaśnień dotyczących wniesionych przez zdającego zastrzeżeń. W przypadku uznania zgłoszonych zastrzeżeń dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, może unieważnić część praktyczną egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie tego zdającego i wyznacza termin ponownego przystąpienia do tego egzaminu. W ciągu 14 dni od wniesienia zastrzeżeń dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej informuje zdającego o sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń (**art. 44zm**).

Do projektu ustawy wprowadzono przepisy dotyczące prawa zdającego do złożenia wniosku do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej o zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą zamiaru unieważnienia części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie tego zdającego. Wniosek przysługuje zdającemu, któremu dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej zamierza unieważnić część praktyczną egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie z powodu niesamodzielnego wykonywania zadania egzaminacyjnego stwierdzonego podczas sprawdzania i oceniania zadania. Proponuje się, aby w przypadku stwierdzenia, podczas sprawdzania wykonania zadania lub zadań przez egzaminatora, niesamodzielnego wykonania zadania lub zadań, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej przekazywał zdającemu informację o zamiarze unieważnienia części praktycznej tego egzaminu. Zdający będzie mógł w ciągu 2 dni roboczych złożyć wniosek do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej o wgląd do dokumentacji dotyczącej zamiaru unieważnienia części praktycznej tego egzaminu. W terminie 7 dni od daty otrzymania

wniosku dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej umożliwia zdającemu wgląd do dokumentacji oraz złożenie wyjaśnień w tej sprawie. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej rozstrzyga o unieważnieniu danej pracy egzaminacyjnej. Dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej będzie musiał w ciągu 14 dni od wpłynięcia wniosku powiadomić zainteresowanego o wyniku rozstrzygnięcia. W przypadku unieważnienia części pisemnej lub praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, zdający nie zdaje tego egzaminu i nie otrzymuje świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie.

W przypadku gdy dyrektor szkoły nie będzie mógł skontaktować się z uczniem w celu przekazania informacji o zamiarze unieważnienia pracy egzaminacyjnej, jest on obowiązany niezwłocznie poinformować o tym dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej. W takiej sytuacji dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej rozstrzyga w sprawie unieważnienia pracy danego ucznia. Jeżeli zdający nie złoży wniosku o wgląd do dokumentacji, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej rozstrzyga w sprawie unieważnienia pracy danego zdającego. Zdający w momencie uzyskania informacji o unieważnieniu jego pracy egzaminacyjnej może złożyć wniosek o wgląd do dokumentacji dotyczącej unieważnienia. Świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej wydaje po dokonaniu rozstrzygnięcia w sprawie unieważnienia, jeżeli w wyniku tego rozstrzygnięcia nie została unieważniona część praktyczna egzaminu tego zdającego i zdający uzyskał odpowiednią do zdania tego egzaminu liczbę punktów (**art. 44zj ust. 3-12**).

Zgodnie z przepisami projektowanej ustawy, po upływie 5 lat, licząc od dnia, kiedy zdający po raz pierwszy przystąpił do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie i nie zdał jednej części egzaminu, nie przystąpił do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu w wyznaczonym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej terminie, lub przerwał ten egzamin – zdający przystępuje do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w pełnym zakresie. W obecnie obowiązujących przepisach okres ten wynosi 3 lata. Biorąc pod uwagę, że wiadomości i umiejętności w zakresie danego zawodu są aktualne przez ponad 3 lata, w ustawie wprowadza się wydłużenie do 5 lat okresu, w którym zdający może poprawiać jedną część egzaminu. Celem tej regulacji jest zwiększenie szans na uzyskanie

przez zdających świadectw potwierdzających kwalifikacje w zawodzie oraz dyplomów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (**art. 44zn ust. 4 i 5**).

W **art. 44zn** projektowanej ustawy utrzymano rozwiązania z obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.), zgodnie z którymi absolwenci szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz osoby, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy, którzy nie przystąpią do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub jego części w terminie wyznaczonym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, albo którzy nie uzyskają wymaganej do zdania tego egzaminu liczby punktów z danej części tego egzaminu, albo którzy przerwą ten egzamin, będą go zdawać jako egzamin eksternistyczny, jeżeli nie przystąpią do egzaminu w terminie wyznaczonym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej albo będą go zdawać po raz trzeci i kolejny. Oznacza to, że będą wносить opłatę za przystąpienie do egzaminu zawodowego, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych, wydanych na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy o systemie oświaty.

Należy podkreślić, że uczeń, który nie przystąpił do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub do odpowiedniej części tego egzaminu w odpowiednim terminie, przerwał egzamin lub nie uzyskał wymaganej do zdania egzaminu liczby punktów, przystępuje do egzaminu w kolejnych terminach w trakcie nauki, przed ukończeniem szkoły kształcącej w tym zawodzie bez wnoszenia opłaty.

Ponadto projekt ustawy zawiera upoważnienie do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Rozporządzenie to będzie regulować w szczególności: termin przeprowadzania egzaminu; sposób i tryb zgłaszania zdających do egzaminu; formę i czas trwania egzaminu; warunki dostosowania egzaminu do potrzeb i możliwości zdających; warunki i tryb zwalniania z części pisemnej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie laureatów i finalistów turniejów lub olimpiad tematycznych; zadania i kompetencje okręgowych komisji egzaminacyjnych oraz szkół, placówek, pracodawców, a także organizatorów kwalifikacyjnych kursów zawodowych przeprowadzających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie oraz innych osób

w zakresie organizacji i przeprowadzania egzaminu; obowiązki egzaminatorów, nauczycieli oraz innych osób w zakresie przeprowadzania egzaminu; zadania i kompetencje zespołu egzaminacyjnego; tryb i formy dokumentowania przebiegu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie; warunki i tryb upoważniania szkół, placówek, o których mowa w art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty, pracodawców oraz organizatorów kwalifikacyjnych kursów zawodowych do przeprowadzania części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz części pisemnej tego egzaminu, gdy część pisemna jest przeprowadzana z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie; warunki unieważnienia całości lub części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie z powodu naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania tego egzaminu; katalog osób, które mogą występować w charakterze obserwatorów podczas egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie; wysokość opłat pobieranych za egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie (**art. 44zo**).

Obecnie ww. kwestie są uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.).

W **art. 44zp** projektu zmiany ustawy wprowadzona zostaje regulacja wskazująca kompetencje ministra do spraw oświaty i wychowania do wydawania komunikatu w sprawie wykazu olimpiad przedmiotowych oraz turniejów lub olimpiad tematycznych uprawniających odpowiednio do: 1) zwolnienia z przystąpienia do danej części sprawdzianu, danego zakresu albo poziomu odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego z danego przedmiotu w części ustnej lub części pisemnej albo części pisemnej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, 2) przyjęcia w pierwszej kolejności do szkół ponadgimnazjalnych wymienionych w art. 20d ustawy o systemie oświaty. Komunikat będzie ogłaszany przez ministra w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej nie później niż na 2 lata przed terminem przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminów.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów w szkołach publicznych, dyrektor Centralnej

Komisji Egzaminacyjnej publikuje na stronie internetowej CKE wykaz olimpiad oraz turniejów uprawniających do zwolnienia ze sprawdzianu i egzaminów.

Wprowadzenie do projektu ustawy art. 44zp powoduje konieczność zaprojektowania przepisu przejściowego, który przewidziano w art. 20 projektu ustawy.

INNE ZMIANY

1. Sprawowanie i organizacja nadzoru pedagogicznego (zmiany w art.: 3, 22, 31, 33, 34, 35, 41, 54 i 55 ustawy o systemie oświaty)

Wprowadzenie do nadzoru pedagogicznego rozwiązań umożliwiających dokonywanie oceny pracy szkół i placówek według kryteriów jakościowych

Nadzór pedagogiczny powinien dawać rzetelną informację o jakości pracy szkół i placówek, zgodności ich działań z przepisami prawa, przedstawiać badanym szkołom i placówkom wyniki nadzoru w postaci umożliwiającej samodzielne podejmowanie przez nie działań służących rozwojowi jakościowemu, a organom prowadzącym i ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania – dane o funkcjonowaniu jednostek systemu oświaty, umożliwiające prowadzenie polityki oświatowej. Aby to było możliwe, niezbędne jest uwzględnienie w nadzorze pedagogicznym – poza działaniami obejmującymi badanie zgodności pracy szkół i placówek z przepisami prawa – rozwiązań umożliwiających dokonywanie oceny ich pracy według kryteriów jakościowych na podstawie wymagań sformułowanych w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i placówek.

W obecnym stanie prawnym wymagania, których poziom spełniania przez szkoły i placówki jest oceniany w procesie ewaluacji zewnętrznej przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny, określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego. Jednak ze względu na charakter tych wymagań powinny one uzyskać jednoznaczne umocowanie w przepisach ustawy o systemie oświaty. Na potrzebę takiej zmiany przepisów ustawy o systemie oświaty wskazywało wielokrotnie Rządowe Centrum Legislacji, a także Najwyższa Izba Kontroli, która zgłosiła wniosek o zdefiniowanie w ustawie pojęcia nadzoru pedagogicznego oraz określenie zasad jego

prowadzenia, z uwzględnieniem możliwości skutecznego oddziaływania w przypadku stwierdzenia odchylenia od przyjętych zasad.

W związku z powyższym, w projekcie ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty:

- zamieszczono definicję wymagań wobec szkół i placówek (**art. 3**);
- upoważniono ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, wymagań wobec szkół i placówek, uwzględniających w szczególności charakterystyki umożliwiające ustalenie spełniania wymagań, sformułowane w odniesieniu do tych szkół i placówek (**art. 22**);
- wskazano, że nadzór pedagogiczny polega również na dokonywaniu oceny pracy szkoły na podstawie kryteriów jakościowych określonych w formie wymagań wobec szkół i placówek (**art. 33**).

Wzmocnienie roli nadzoru pedagogicznego w podnoszeniu jakości pracy szkół i placówek

Wprowadzając zmiany w nadzorze pedagogicznym, w szczególności poprzez określenie wymagań wobec szkół i placówek, wskazano pożądany kierunek ich pracy i rozwoju. Wyniki tego nadzoru pozwalają dyrektorom i nauczycielom podejmować działania na rzecz doskonalenia jakości pracy szkół i placówek. Ważne dla efektywności sprawowanego nadzoru pedagogicznego jest zaangażowanie w ww. działania, oprócz dyrektorów szkół/placówek oraz nauczycieli, również innych podmiotów, tj.: organów prowadzących, uczniów, wychowanków i ich rodziców. Na zwiększenie zaangażowania ww. podmiotów w działania związane z wykorzystaniem wyników nadzoru pedagogicznego wpłyną projektowane rozwiązania prawne, na podstawie których:

- rada pedagogiczna będzie ustalała sposób wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w tym sprawowanego nad szkołą lub placówką przez organ nadzoru pedagogicznego (**art. 41**);
- rada rodziców i samorząd uczniowski będą mogły wyrażać opinie w odniesieniu do projektu sposobu wykorzystywania wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego nad szkołą lub placówką przez organ nadzoru pedagogicznego (**art. 54 ust. 2 i art. 55 ust. 5a**);

- organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego będzie miał obowiązek przedstawiania organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informacji o wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty lub właściwego ministra w szkołach i placówkach, których prowadzenie należy do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego lub wpisanych do ewidencji, o której mowa w art. 82 ust.1 (**art. 5a ust. 4**).

Zmiany w procedurach nadzoru pedagogicznego

Przepisy art. 33 ust. 3 ustawy o systemie oświaty stanowią o prawach przysługujących nauczycielom zatrudnionym w organach nadzoru pedagogicznego wykonującym czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego. Nauczyciele ci mają prawo wstępu w charakterze obserwatora na zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i inne zajęcia organizowane przez szkołę lub placówkę, po uprzednim powiadomieniu dyrektora szkoły lub placówki. Wizytatorzy kuratoriów oświaty korzystają z tego prawa w trakcie ewaluacji zewnętrznych oraz kontroli doraźnych w szkołach i placówkach – przeprowadzanych najczęściej w wyniku interwencji różnych podmiotów zewnętrznych. Doświadczenia pracowników nadzoru pedagogicznego pokazują, że prawo wstępu na ww. zajęcia bez konieczności wcześniejszego powiadomienia dyrektora szkoły/placówki może mieć istotny wpływ na dokonanie obiektywnej oceny pracy szkoły/placówki. Proponuje się zatem znieść dotychczasowy wymóg uprzedniego powiadomienia dyrektora szkoły lub placówki o zamiarze przeprowadzenia czynności nadzoru pedagogicznego.

Na podstawie przepisów art. 33 ust. 4–6 ustawy pracownicy kuratoriów oświaty, realizujący zadania z nadzoru pedagogicznego, „mogą wydawać dyrektorom szkół i placówek doraźne zalecenia oraz zgłaszać uwagi i wnioski wynikające z przeprowadzonych czynności. Dyrektor szkoły lub placówki w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zaleceń, uwag i wniosków, może zgłosić wobec nich zastrzeżenia do organu sprawującego nadzór pedagogiczny. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, dyrektor szkoły lub placówki jest obowiązany powiadomić ten organ o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni”.

W ww. trybie nie jest możliwe wyznaczenie dyrektorowi szkoły lub placówki terminu usunięcia stwierdzonych uchybień. Jedynie w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez

organ sprawujący nadzór pedagogiczny dyrektor szkoły lub placówki jest obowiązany – w terminie 30 dni – powiadomić ten organ o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Jeżeli zatem dyrektor nie złoży zastrzeżeń, żądanie powiadomienia o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, skierowane do dyrektora szkoły, nie ma podstawy prawnej. Ponadto niewykonanie doraźnych zaleceń, uwag i wniosków nie jest obwarowane przez ustawodawcę jakimikolwiek sankcjami.

Proponuje się zmianę ww. przepisów poprzez:

- umożliwienie wizytatorom – oprócz wydawania dyrektorom szkół i placówek zaleceń – także określania terminów ich realizacji;
- zobowiązanie dyrektora szkoły i placówki, aby w każdym przypadku, tj. zarówno w sytuacji otrzymania zaleceń, jak nieuwzględnienia zastrzeżeń złożonych wobec otrzymanych zaleceń, w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisemnego stanowiska organu sprawującego nadzór pedagogiczny, powiadomił:
  - 1) organ sprawujący nadzór pedagogiczny o sposobie ich realizacji,
  - 2) organ prowadzący o otrzymanych zaleceniach oraz o sposobie ich realizacji.

Dodatkowo proponuje się, aby w sytuacji, kiedy dyrektor szkoły lub placówki nie zrealizuje w wyznaczonym terminie zaleceń, organ sprawujący nadzór pedagogiczny mógł wystąpić do organu prowadzącego szkołę lub placówkę z wnioskiem o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki z końcem albo w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia (**art. 33 ust. 6a**). Wniosek ten będzie wiążący dla organu prowadzącego. Organ prowadzący, który powierzył nauczycielowi stanowisko kierownicze w szkole lub placówce, odwoła tego nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w przypadku wniosku złożonego przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, o którym mowa w art. 33 ust. 6a (art. 38 ust. 1 pkt 1 lit. c).

W ustawie o systemie oświaty funkcjonuje przepis wskazujący sytuacje, w których organ nadzoru pedagogicznego ma obowiązek wystąpić do organu prowadzącego z wnioskiem o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki, a wniosek w tej sprawie jest wiążący dla organu prowadzącego.

Nowelizacja ustawy wprowadza zmiany w zakresie powoływania i odwoływania ze stanowiska dyrektorów szkół i placówek prowadzonych przez organy, o których mowa w art. 5 ust. 3b, ust. 3c i ust. 3d, tj. ministrów.

Na podstawie projektowanych przepisów art. 36a dyrektor placówki będzie powoływany przez organ prowadzący po przeprowadzeniu konkursu, a odwołanie ze stanowiska dyrektora szkoły/placówki (**art. 38a ust.2**) będzie odbywało się na zasadach określonych w kodeksie pracy. Takie rozwiązanie jest korzystne dla dyrektora szkoły/placówki z uwagi na przewidziany w przepisach prawa pracy okres wypowiedzenia. Ponadto nie będzie obowiązku zasięgnięcia w tej sprawie opinii kuratora oświaty, który nie posiada kompetencji nadzorczych wobec placówek centralnych. Nie istnieje zatem uzasadnienie potrzeby uzyskania opinii ww. organu w sytuacji odwoływania dyrektora placówki centralnej.

Z uwagi na wielokrotnie poruszane przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych kwestie dotyczące pozyskiwania danych osobowych w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, proponuje się uzupełnić zawarte w art. 33 ustawy uregulowania o przepis stanowiący, iż „organ sprawujący nadzór pedagogiczny może przetwarzać dane osobowe pracowników i uczniów szkoły w zakresie niezbędnym do wykonywania tego nadzoru”.

Podnoszenie sprawności i efektywności nadzoru pedagogicznego

Zmiany w obszarze nadzoru pedagogicznego, rozpoczęte w 2009 r., służą sprawności i efektywności nadzoru oraz jego profesjonalizacji. Od tego czasu w nadzorze pedagogicznym prowadzi się też badania jakościowe służące ocenie pracy szkół (ewaluacje) na podstawie wymagań sformułowanych w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i rodzajów placówek. Zmiany w sposobie sprawowania nadzoru pedagogicznego wspierane są przez projekt systemowy „Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły etap III” realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w latach 2009–2015, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1. Należy jednak zaznaczyć, iż w większości krajów UE funkcjonują wyspecjalizowane jednostki realizujące różnego rodzaju zadania, stanowiące wsparcie działań umożliwiających skuteczne prowadzenie polityki oświatowej, na szczeblu centralnym. Zakres działań tych instytucji jest powiązany z istniejącymi w danym kraju

uwarunkowaniami, takimi jak np.: wielkość kraju, liczba szkół i uczniów. Zauważyć można, że w dużych krajach instytucje, które bezpośrednio sprawują nadzór pedagogiczny nad szkołami, funkcjonują na poziomie regionu; na poziomie centralnym ustalane są jedynie zasady sprawowania tego nadzoru. Centralizacja systemu nadzoru pedagogicznego to rozwiązanie stosowane w mniejszych państwach.

Przepisy art. 32a ust. 1 i 1a ustawy o systemie oświaty uprawniają ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz ministra właściwego do spraw środowiska do utworzenia specjalistycznych jednostek nadzoru, którym ministrowie ci mogą powierzyć wykonywanie należących do nich zadań w zakresie nadzoru pedagogicznego, a także wykonywanie zadań organu prowadzącego, określonych w art. 5 ust. 7, w stosunku do szkół prowadzonych przez tych ministrów. Regulacja taka pozwala wymienionym ministrom na tworzenie jednostek niebędących jednostkami administracji niezespolonej, wykonujących w imieniu ministra wszystkie zadania związane z nadzorem pedagogicznym nad określonymi rodzajami szkół i placówek oraz ich prowadzeniem.

Biorąc pod uwagę organizację polskiego systemu oświaty, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, odpowiedzialny za kształtowanie polityki oświatowej państwa, również potrzebuje wsparcia wyspecjalizowanej jednostki, która w sposób profesjonalny będzie gromadziła dane, dokonywała ich analiz, dostarczała informacji o realizacji celów postawionych przed systemem edukacji.

Proponuje się, by zadania związane z zapewnieniem sprawności i efektywności nadzoru pedagogicznego, tj.:

- 1) opracowywanie i modyfikowanie narzędzi i procedur nadzoru pedagogicznego;
- 2) administrowanie elektroniczną platformą nadzoru pedagogicznego;
- 3) opracowywanie programów szkoleń osób realizujących zadania w zakresie nadzoru pedagogicznego i organizowanie takich szkoleń;
- 4) analizowanie i opracowywanie danych dotyczących spełniania wymagań przez szkoły i placówki;
- 5) opracowywanie i ogłaszanie na stronie internetowej informacji o działaniach organów nadzoru pedagogicznego oraz wynikach nadzoru pedagogicznego;

6) formułowanie wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz zaleceń dotyczących wspomagania szkół i kierowanie ich do organów sprawujących nadzór pedagogiczny, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania mógł powierzyć podległej sobie jednostce, która stworzy odpowiednie zaplecze analityczne i badawcze. Przy takim rozwiązaniu nie istniałaby potrzeba tworzenia nowej jednostki. Minister Edukacji Narodowej mógłby powierzyć realizację tych zadań np. jednej z prowadzonych przez siebie placówek doskonalenia nauczycieli.

Organizacja nadzoru pedagogicznego nad szkołami i szkolnymi punktami konsultacyjnymi za granicą

Ustawa o systemie oświaty wskazuje organy administracji publicznej sprawujące zewnętrzny nadzór pedagogiczny. Są to kurator oświaty oraz ministrowie (właściwi do spraw: oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, rolnictwa, ochrony środowiska oraz sprawiedliwości), którzy realizują nadzór przy pomocy odpowiednio – kuratorium oświaty oraz właściwych ministerstw. Biorąc pod uwagę ww. przepisy, pozwalające, w przypadku trzech ministrów, realizować zadania nadzoru pedagogicznego przy pomocy podległych specjalistycznych jednostek, uzasadnione jest przyjęcie podobnego rozwiązania w odniesieniu do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, któremu ustawa powierza prowadzenie szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych za granicą i sprawowanie nad nimi nadzoru pedagogicznego.

Na podstawie projektowanego przepisu ustawy (**art. 35 ust. 5**) Minister Edukacji Narodowej będzie miał możliwość powierzenia, w drodze rozporządzenia, sprawowania nadzoru pedagogicznego nad szkołami, zespołami szkół oraz szkolnymi punktami konsultacyjnymi, o których mowa w art. 5 ust. 3b pkt 1 lit. a, podległej mu jednostce organizacyjnej. Korzystając z takiej możliwości minister będzie zobowiązany określić zakres powierzonych jednostce zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego.

Modyfikacja przepisów ustawy związana z organizacją systemu wspomagania szkół i placówek

Dotychczasowe zmiany w zakresie nadzoru pedagogicznego związane są z równoczesną budową systemu wspomagania szkół i placówek. Działania te z jednej strony obejmują określenie dla celów nadzoru pedagogicznego jednoznacznych wymagań, z drugiej zaś

oferują szkołom i placówkom powszechnie dostępne i profesjonalnie zorganizowane wsparcie w realizacji nałożonych na nie zadań.

W roku szkolnym 2012/2013 wprowadzono zmiany w przepisach rozporządzeń dotyczących funkcjonowania placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych, które umożliwiają tym jednostkom organizowanie i prowadzenie:

- 1) wspomaganie szkół i placówek, polegającego na zaplanowaniu i przeprowadzeniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły lub placówki wynikających z potrzeb szkoły lub placówki; wspomaganie uwzględnia: kierunki polityki oświatowej państwa oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty, wyniki i wnioski z nadzoru pedagogicznego oraz wyniki egzaminów zewnętrznych, wymagania stawiane wobec szkół i placówek, których wypełnianie jest badane w procesie ewaluacji zewnętrznej, a także wymagania wynikające z realizacji podstaw programowych.
- 2) sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek.

Oprócz ww. zadań realizowanych przez wszystkie placówki systemu wspomaganie szkół i placówek na publiczne placówki doskonalenia nauczycieli prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego nałożono obowiązek organizowania i prowadzenia doskonalenia nauczycieli m. in. w zakresie:

- wynikającym z kierunków polityki oświatowej państwa oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty;
- wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego;
- wymagań stawianych szkole lub placówce, których wypełnianie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny w procesie ewaluacji zewnętrznej, zgodnie z przepisami w sprawie nadzoru pedagogicznego;
- przygotowania nauczycieli oraz dyrektorów szkół do analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego, wyników sprawdzianu i egzaminów oraz korzystania z nich w celu doskonalenia pracy.

Na mocy znowelizowanego rozporządzenia w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli na placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzone przez Ministra Edukacji Narodowej nałożono natomiast obowiązek:

- wspierania publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych w zakresie wynikającym z kierunków realizacji przez kuratorów oświaty polityki oświatowej państwa ustalonej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty;
- wspierania ww. placówek oraz doradców metodycznych w organizowaniu i prowadzeniu wspomaganie szkół i placówek, a także organizowaniu i prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek.

Zmiany w przepisach zostały zaprojektowane w taki sposób, aby od momentu ich wejścia w życie umożliwić ww. jednostkom realizację wspomaganie szkół, a zadaniem obowiązkowym ustanowić wspomaganie od 1 stycznia 2016 r.

Już obecnie zadaniem obowiązkowym publicznych placówek doskonalenia nauczycieli jest organizowanie i prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie m.in. wynikającym z kierunków polityki oświatowej państwa.

Biorąc pod uwagę ww. rozwiązania, proponuje się odpowiednie zmiany przepisów ustawy o systemie oświaty.

- Dotychczasowy przepis **art. 31 ust. 1 pkt 9**, w świetle którego kurator oświaty „bada potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia oraz inicjuje i koordynuje działania związane z doskonaleniem nauczycieli, współdziałając z organami prowadzącymi szkoły i placówki, a także może podejmować działania wspomagające materialnie i organizacyjnie doskonalenie nauczycieli, w szczególności promować nowatorstwo dydaktyczno-wychowawcze”, proponuje się zastąpić zapisem: „współdziała z placówkami doskonalenia nauczycieli, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i bibliotekami pedagogicznymi w realizacji zadań dotyczących diagnozowania, na podstawie wyników nadzoru pedagogicznego, potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli”.
- Z treści przepisu art. 35. ust. 2, zobowiązującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do „ustalania podstawowych kierunków realizacji przez kuratorów oświaty polityki oświatowej państwa, w szczególności zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego”, proponuje się usunąć sformułowanie „przez kuratorów oświaty”, ponieważ określone

w tym dokumencie kierunki mają – po wprowadzonych zmianach dotyczących systemu wspomaganie – zastosowanie również wobec placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych.

2. Funkcjonowanie szkół prowadzących kształcenie zawodowe, m.in. w zakresie postępowania rekrutacyjnego, prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych (zmiany w art.: 5 ust. 3g, art. 20f ust. 2, 20g, 20k, art. 20zb i 68a ustawy o systemie oświaty)

- **(art. 5 ust. 3g)** - Celem przepisu jest formalne uniemożliwienie zakładania i prowadzenia szkół kształcących w zawodzie technik pożarnictwa przez podmioty inne niż Minister Spraw Wewnętrznych.

Zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodzie, określoną rozporządzeniem Ministra Edukacji narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r. poz. 184), umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie technik pożarnictwa obejmują m.in. planowanie i organizowanie przebiegu służby zgodnie z regulaminami oraz utrzymanie dyscypliny służbowej u podwładnych oraz podczas dowodzenia w pododdziałach. Ponadto szkoła podejmująca kształcenie w tym zawodzie powinna posiadać m.in. pracownię przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę, sygnalizacji pożarowej i stałych urządzeń gaśniczych, pracownię taktyki działań gaśniczych, pracownię działań ratowniczych, poligon, komorę dymową. Zgodnie z podstawą kształcenia w zawodzie szkoła powinna posiadać jednostkę ratowniczo-gaśniczą z wyposażeniem, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2000 r. w sprawie szczególnych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 93, poz. 1053), oraz stanowić Centralny Odwód Operacyjny Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej. Wszystkie te warunki mogą spełnić jedynie policealne szkoły aspirantów Państwowej Straży Pożarnej prowadzone przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Uzasadnienie dla zmiany stanowi charakter zadań zawodowych oraz wymogi stawiane organizatorowi

kształcenia w zawodzie technik pożarnictwa. Obecnie nie ma innych szkół kształcących w zawodzie technik pożarnictwa niż prowadzone przez MSW.

- **(art. 20g, 20k i 20zb)** – Celem zmiany przepisów dotyczących postępowania rekrutacyjnego do szkół policealnych (dla młodzieży i dla dorosłych) jest umożliwienie wprowadzenia w tych szkołach, w których program nauczania wymaga od kandydatów szczególnych indywidualnych uzdolnień lub predyspozycji przydatnych w danym zawodzie, dodatkowego kryterium w postaci wyniku sprawdzianu uzdolnień lub predyspozycji przydatnych w danym zawodzie. Sprawdzian ten będzie przeprowadzany na warunkach ustalonych przez radę pedagogiczną i przeprowadzany przez komisję rekrutacyjną (zmiana w art. 20zb). Proponuje się, by decyzję w tej sprawie wydawał, tak jak w przypadku szkół ponadgimnazjalnych (art. 20f ust 5), minister właściwy do spraw oświaty i wychowania na wniosek dyrektora szkoły, lecz w tym przypadku zaopiniowany pozytywnie przez ministra właściwego dla tego zawodu.

W szkołach policealnych realizowane jest wyłącznie kształcenie zawodowe, które jest ściśle związane z kształtowaniem i rozwijaniem umiejętności niezbędnych do wykonywania tego zawodu. Dlatego też podjęcie kształcenia w danym zawodzie w szkole policealnej powinno być świadomym wyborem osoby posiadającej co najmniej wykształcenie średnie, ograniczającym do minimum ryzyko nietrafnego wyboru, a tym samym przedwczesnego porzucenia nauki i zmiany kierunku kształcenia w trakcie nauki. Należy podkreślić, że proponowana zmiana jedynie umożliwia, a nie narzuca dyrektorowi szkoły skorzystanie z przedmiotowego rozwiązania, co pozwoli dyrektorowi szkoły policealnej przyjęcie do szkoły kandydatów, którzy posiadają uzdolnienia lub predyspozycje przydatne w danym zawodzie, co umożliwi szkole płynne kształtowanie umiejętności słuchaczy w wybranym zawodzie. Planuje się wejście w życie niniejszego przepisu z dniem 1 stycznia 2015 r.

- **(art. 20f ust.2)** - Kandydaci do szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe, tj. zasadniczych szkół zawodowych lub techników, mogą składać wniosek o przyjęcie do trzech szkół publicznych, a nawet do więcej niż trzech wybranych szkół, jeśli organ prowadzący dopuści taką możliwość. Zgodnie z przepisami art. 20f ust. 1 do

klasy pierwszej publicznej szkoły ponadgimnazjalnej prowadzącej kształcenie zawodowe przyjmuje się kandydatów posiadających świadectwo ukończenia gimnazjum oraz zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu, wydane zgodnie z przepisami w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych lub wyższych, uczniów tych szkół, studentów i uczestników studiów doktoranckich. W przypadku ubiegania się o przyjęcie do szkoły prowadzącej kształcenie w kilku różnych zawodach lub do kilku szkół, ze względu na odmienne w każdym zawodzie czynniki szkodliwe lub uciążliwe w miejscu odbywania praktycznej nauki zawodu, kandydat otrzymywałby kilka skierowań i byłby zobowiązany do odbycia kilkakrotnie badań lekarskich. Ze względów racjonalnych i ekonomicznych zasadne jest więc poddanie się przez kandydata jednokrotnemu badaniu lekarskiemu dopiero wówczas, gdy zostanie on w szkołach, do których aplikuje, zamieszczony na liście kandydatów zakwalifikowanych i podejmie decyzję o ostatecznym wyborze zawodu, w którym podejmie kształcenie. Dlatego też po wprowadzeniu tej zmiany komisja rekrutacyjna nie będzie na etapie postępowania rekrutacyjnego brała pod uwagę posiadania przez kandydata tego zaświadczenia. Dołączenie zaświadczenia jest potwierdzeniem wyboru szkoły, a następnie po jego dostarczeniu – przyjęcie kandydata.

- **(art. 68a ust. 2 pkt 1 i 2)** – Zmiana polega na poszerzeniu zakresu zawodów, w których szkoły publiczne oraz szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych będą mogły prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe. Zmiana ta umożliwi szkołom prowadzącym kształcenie zawodowe lepsze dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

3. Doprecyzowanie zadań organu prowadzącego szkołę w zakresie zapewnienia szkole, w ramach dotychczas świadczonej obsługi administracyjnej, również obsługi prawnej (zmiana art. 5 ust. 7 pkt 3 ustawy o systemie oświaty)

Dotychczas obowiązujące przepisy art. 5 ust 7 i 9 ustawy o systemie oświaty wskazują, że organ prowadzący szkołę odpowiada za jej działalność, zapewniając jej obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną. Z przepisu tego wywodzi się, że systemowo w obsłudze administracyjnej, finansowej i organizacyjnej mieści się zapewnienie przez organ

prowadzący również obsługi prawnej szkoły. W praktyce szkoły często korzystały ze wsparcia obsługi prawnej zapewnianej przez organ prowadzący.

Projektowany przepis ma charakter doprecyzowujący. Zmiana nie będzie rodziła dodatkowych skutków finansowych.

4. Finansowanie zajęć realizowanych przez nauczycieli w ramach projektów i programów finansowanych z udziałem środków europejskich (zmiana art. 5b i dodany art. 7e ustawy o systemie oświaty oraz art. 30 ust. 10b i art. 35a ustawy – Karta Nauczyciela)

Zmiana ma na celu ułatwienie finansowania zajęć realizowanych przez nauczycieli w ramach projektów i programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

Obecne przepisy ustawy – Karta Nauczyciela uniemożliwiają nauczycielom realizowanie w ramach stosunku pracy nawiązanego na podstawie tej ustawy dodatkowych zajęć z uczniem wynikających z projektów i programów finansowanych z udziałem środków budżetu Unii Europejskiej. Przydzielanie nauczycielom prowadzenia tych zajęć wiąże się z koniecznością zawierania dodatkowych umów o charakterze cywilnoprawnym po przeprowadzeniu postępowań określonych w przepisach w sprawie zamówień publicznych. W wyniku powyższych działań zajęcia, które co do zasady mają uzupełniać ofertę szkoły i odpowiadać na potrzeby uczniów danej szkoły, mogą być realizowane przez osoby niepracujące z uczniami danej szkoły.

W związku z powyższym w ustawie – Karta Nauczyciela dodaje się przepis art. 35a, zgodnie z którym nauczycielom wymienionym w art. 1 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, którzy w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej prowadzą zajęcia bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, za każdą godzinę prowadzenia tych zajęć przysługuje wynagrodzenie w wysokości ustalonej w sposób jak wynagrodzenie za jedną godzinę ponadwymiarową (art. 35 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela). Zajęcia te będą przydzielane za zgodą nauczyciela. Nie będą one wliczane do tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz.

Ponadto w art. 7e ustawy o systemie oświaty stworzona zostanie podstawa do zatrudnienia w szkole lub placówce publicznej nauczyciela w celu realizacji zajęć finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej, tj. nauczyciela, który nie realizuje w tej szkole lub placówce publicznej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, posiadającego kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 i 3 ustawy – Karta Nauczyciela. Nauczyciel taki będzie zatrudniany na zasadach określonych w ustawie – Kodeks pracy, z tym że za każdą godzinę prowadzenia tych zajęć będzie otrzymywał wynagrodzenie nie wyższe niż wynagrodzenie za jedną godzinę prowadzenia zajęć, ustalone w sposób określony w art. 35 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela dla nauczyciela dyplomowanego posiadającego wykształcenie wyższe magisterskie i realizującego tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, o którym mowa w art. 42 ust. 3 w lp. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela.

Proponowane zmiany ułatwią organizowanie w ramach programów finansowanych z udziałem środków budżetu Unii Europejskiej zajęć dla uczniów lub wychowanków zgodnie z ich potrzebami oraz przyczynią się do podniesienia jakości tych zajęć. Dyrektor szkoły będzie mógł bowiem powierzyć prowadzenie określonych zajęć przewidzianych w wymienionych projektach i programach nauczycielowi, który prowadzi już zajęcia z danym uczniem lub wychowankiem i zna jego potrzeby. Przyczyni się to do rozszerzenia dodatkowej oferty szkół i placówek publicznych dla uczniów i wychowanków w bezpiecznym i znanym im środowisku.

Wynagrodzenie nauczycieli finansowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie będzie uwzględniane przy rozliczaniu puli środków przeznaczonych na wynagrodzenia nauczycieli, które jednostka samorządu terytorialnego zobowiązana jest wydatkować w roku budżetowym. Przepis ten zapewni, że gwarantowany przez ustawę – Karta Nauczyciela poziom wynagrodzeń nauczycieli nie będzie osiągany poprzez przydzielanie nauczycielom do realizacji powyżej pensum zajęć finansowanych ze środków budżetu Unii Europejskiej.

Ponadto w celu ułatwienia wydatkowania środków z budżetu Unii Europejskiej umożliwia się zwiększanie środków na poszczególne składniki wynagrodzenia dla nauczycieli ponad ustawowo określony poziom nie tylko z dochodów własnych, ale ze wszystkich dochodów jednostek samorządu terytorialnego, w tym również ze środków z budżetu Unii Europejskiej.

W związku z tym w art. 30 ustawy – Karta Nauczyciela uchyla się ust. 10b, zgodnie z którym zwiększenie środków na poszczególne składniki wynagrodzenia dla nauczycieli ponad poziom średniego ustawowego wynagrodzenia nauczycieli może odbywać się wyłącznie z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego, do których nie zaliczają się środki z budżetu Unii Europejskiej.

5. Liczba uczniów w oddziale przedszkolnym pod opieką jednego nauczyciela (zmiany w art. 6 ustawy o systemie oświaty)

Wprowadzana zmiana przewiduje, że pod opieką jednego nauczyciela nie może pozostawać więcej niż 25 dzieci.

W obecnym stanie prawnym, liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie może liczyć więcej niż 25 dzieci (§ 5 ust. 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół - Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.).

Średnia wielkość oddziału we wszystkich placówkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez gminy (przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego) wynosi 22,7 (w samych przedszkolach 23,9).

Proponowane rozwiązanie uwzględnia zgłaszane od dawna postulaty jednostek samorządu terytorialnego, które wskazywały na konieczność wprowadzenia bardziej elastycznych rozwiązań dotyczących liczebności grup przedszkolnych. Wyjątek stanowią przedszkola specjalne i integracyjne oraz oddziały integracyjne i specjalne zorganizowane w przedszkolach i szkołach podstawowych ogólnodostępnych, w których liczba dzieci na zajęciach pozostających pod opieką jednego nauczyciela powinna odpowiadać liczbie dzieci wymaganej dla oddziału specjalnego lub integracyjnego, określonej w przytoczonym wyżej rozporządzeniu w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Elastyczne przepisy przyczynią się do bardziej efektywnego wykorzystania czasu pracy personelu zatrudnionego w wychowaniu przedszkolnym i umożliwią bardziej racjonalne wykorzystanie miejsc wychowania przedszkolnego. Projektowana zmiana zasad ustalania

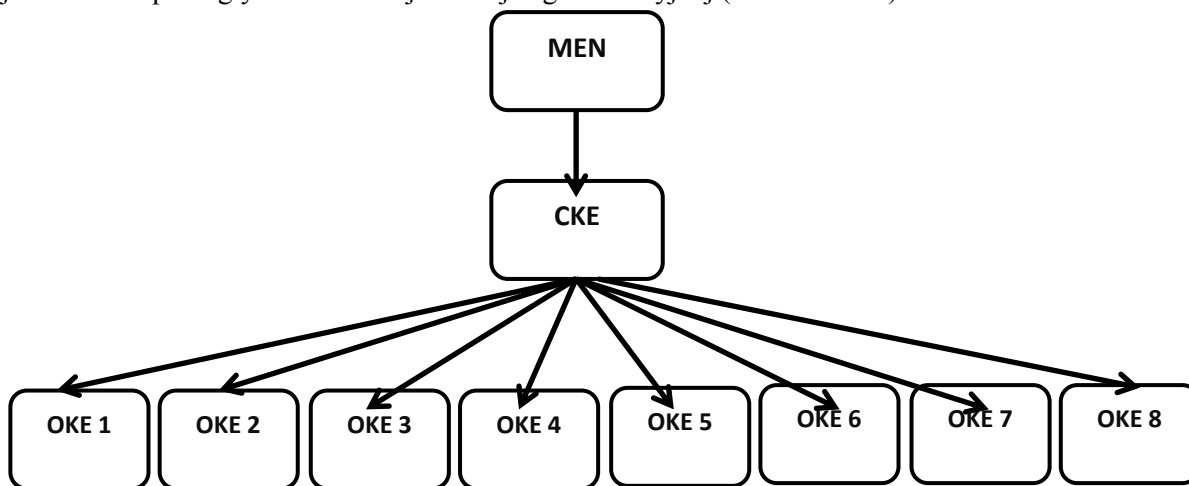
liczebności oddziałów przedszkolnych zapewni jednocześnie utrzymanie dotychczasowych standardów dotyczących bezpieczeństwa i organizacji zajęć z dziećmi.

6. Zadania i struktura organizacyjna instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych, tj. Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych (zmiany w art.: 9a, 9c, 9d i 9e ustawy o systemie oświaty).

Oprócz zmian wynikających z konieczności wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w projekcie zaproponowane zostały zmiany legislacyjne obejmujące również organizację i zadania instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzanie sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych, usuwające niespójności dotychczasowego modelu. Zaproponowane w tym zakresie zmiany wynikają z potrzeby uwzględnienia i wykorzystania dotychczasowych doświadczeń zgromadzonych w trakcie 15 lat funkcjonowania tego systemu, jak również wyzwań stojących przed tym systemem, w tym związanych z możliwością wykorzystania narzędzi IT do organizacji i przeprowadzania egzaminów zewnętrznych (tworzenie arkuszy egzaminacyjnych, e-egzaminy zawodowe).

Art. 1 pkt 11–13 projektu ustawy zmienia art. 9a, 9c, 9d i 9e ustawy o systemie oświaty i określa nową organizację instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych oraz, związany z tym, zmieniony zakres kompetencji Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE) i okręgowych komisji egzaminacyjnych (oke).

Proponuje się zachowanie obecnej struktury systemu – Centralna Komisja Egzaminacyjna i 8 okręgowych komisji egzaminacyjnych – z tym że okręgowe komisje egzaminacyjne będą jednostkami podległymi Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (art. 9c ust. 1a).

Obecnie CKE i oke są niezależnymi względem siebie jednostkami tworzącymi system egzaminacyjny, nad którymi nadzór pełni bezpośrednio minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Kompetencje koordynacyjne i nadzorcze Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wobec okręgowych komisji egzaminacyjnych dotyczą tylko wybranych obszarów wskazanych w art. 9a ust. 2 pkt 6 ustawy o systemie oświaty, tj. prac związanych z opracowaniem propozycji zadań i arkuszy egzaminacyjnych oraz prac związanych z przeprowadzeniem i ocenianiem sprawdzianu i egzaminów. Obecna struktura systemu egzaminów zewnętrznych, w której wszystkie 9 instytucji podlega bezpośrednio ministrowi właściwemu ds. oświaty i wychowania, sprawia, że realizacja tych kompetencji jest znacznie utrudniona.

Zmodyfikowanie dotychczasowej organizacji instytucji systemu egzaminów zewnętrznych poprzez przekazanie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej nadzoru nad okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi, który dotychczas był sprawowany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ma na celu zapewnienie pełnej spójności i lepszej efektywności systemu egzaminacyjnego. Taka struktura instytucji egzaminacyjnych jest bardziej logiczna z punktu widzenia założeń, jakie ma spełniać system egzaminacyjny, a także bardziej funkcjonalna niż dotychczasowa. Proponowane rozwiązania pozwolą na tworzenie lepszych egzaminów przez efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów finansowych, kadrowych i organizacyjnych wszystkich jednostek działających w tym systemie. Powinny przyczynić się również do zwiększenia jednolitości działań związanych z przeprowadzaniem sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych oraz ocenianiem prac egzaminacyjnych.

Zmieniany art. 9a ustawy o systemie oświaty określa ustawowe zadania CKE. Katalog tych zadań uwzględnia wszystkie dotychczasowe zadania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej związane z realizacją podstawowej funkcji CKE, przy czym opis tych zadań został doprecyzowany lub uzupełniony, oraz nowe zadania związane z przejściem nadzoru nad działalnością okręgowych komisji egzaminacyjnych. W ramach sprawowanego nadzoru dyrektor CKE będzie mógł:

- wydawać dyrektorom oke wiążące ich wytyczne i polecenia, z wyjątkiem indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej;
- zwracać się do dyrektorów oke o przygotowanie i przekazanie informacji, dokumentów i sprawozdań dotyczących określonej sprawy albo rodzaju spraw;

– przeprowadzać kontrole w okręgowych komisjach egzaminacyjnych.

Wśród zadań CKE przewidziano również ogłaszanie w Biuletynie Informacji Publicznej komunikatów w sprawie: harmonogramu przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów; materiałów i przyborów, z których zdający może korzystać w trakcie sprawdzianu i egzaminów; listy środowisk komputerowych, programów użytkowych oraz języków oprogramowania w przypadku egzaminu maturalnego z informatyki; standardów organizacji i przeprowadzania egzaminów zewnętrznych; sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz egzaminów eksternistycznych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz ogólnopolskich wyników sprawdzianu i egzaminów.

Projekt ustawy przewiduje, że druk i dystrybucję materiałów egzaminacyjnych niezbędnych do przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminów, dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej będzie powierzał jednostce organizacyjnej wyspecjalizowanej w drukowaniu materiałów wymagających odpowiedniego zabezpieczenia przed ich nieuprawnionym ujawnieniem. Oznacza to również konieczność wprowadzenia zmiany w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907), wyłączającej zamówienia Centralnej Komisji Egzaminacyjnej na materiały egzaminacyjne spod rygorów ustawy Prawo zamówień publicznych, co zostało zaproponowane w **art. 4** projektu ustawy.

Wprowadzona w lutym 2013 r. nowelizacja ustawy – Prawo zamówień publicznych¹ spowodowała zawężenie zwolnienia przedmiotowego określonego w art. 4 pkt 5 ustawy poprzez wyłączenie możliwości niestosowania ww. ustawy do zamówień zawierających informacje niejawne, w przypadku gdy wymaga tego istotny interes publiczny lub istotny interes państwa. W wyniku tej zmiany obecnie konieczne jest stosowanie ustawy Prawo zamówień publicznych do zamówień publicznych, których przedmiotem są prace polegające na druku, konfekcjonowaniu (pakowaniu) i dystrybucji arkuszy i materiałów egzaminacyjnych do okręgowych komisji egzaminacyjnych, szkół i ośrodków egzaminacyjnych na terenie kraju.

---

¹ Ustawa z dnia 12.10.2012 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz.U. z 2012 r., poz. 1271).

Praca nad materiałami egzaminacyjnymi zarówno w trakcie ich wytwarzania, jak i zwielokrotniania i dystrybucji wymaga zachowania nadzwyczajnych środków ostrożności. Nieuprawnione ujawnienie materiałów egzaminacyjnych (przed terminem egzaminu) skutkowałoby koniecznością ponownego przystąpienia zdających do sprawdzianu lub egzaminów; konieczność poniesienia kosztów powtórnego przygotowania i przeprowadzenia w całości lub w części sprawdzianu lub danego egzaminu, wreszcie opóźnienie kolejnych procesów zależnych od wyników egzaminacyjnych, w tym procesu rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, i przede wszystkim, wyższych. Jednocześnie udzielenie zamówienia publicznego na druk i dystrybucję materiałów egzaminacyjnych ze znacznym wyprzedzeniem jest niezwykle trudne ze względu na termin składania deklaracji (7 lutego roku szkolnego) oraz terminarz przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów.

Projekt przewiduje również możliwość powierzenia dyrektorom okręgowych komisji egzaminacyjnych realizacji zadań w zakresie druku i dystrybucji materiałów egzaminacyjnych. Analogicznie jak w przypadku dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, również dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej będzie powierzał druk i dystrybucję tych materiałów jednostce organizacyjnej wyspecjalizowanej w drukowaniu materiałów wymagających zabezpieczenia ich przez nieuprawnionym ujawnianiem.

Nowym zadaniem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej będzie również nadawanie statutów okręgowym komisjom egzaminacyjnym oraz powoływanie i odwoływanie dyrektorów okręgowych komisji egzaminacyjnych (zmiana art. 9d ustawy o systemie oświaty).

Nadzór nad działalnością Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, tak jak obecnie, będzie sprawował minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. W ramach sprawowanego nadzoru minister właściwy do spraw oświaty i wychowania będzie mógł:

- wydawać dyrektorowi Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wiążące go wytyczne i polenienia, z wyjątkiem indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej;
- zwracać się do dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej o przygotowanie i przekazanie informacji, dokumentów i sprawozdań dotyczących określonej sprawy albo rodzaju spraw;

– przeprowadzać kontrole w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

W kompetencjach ministra pozostaje również powoływanie i odwoływanie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz wydawanie zgody na powołanie i odwołanie wicedyrektorów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Jednocześnie **art. 15** projektu ustawy zakłada, że dotychczasowi dyrektorzy i wicedyrektorzy odpowiednio Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych, po wejściu w życie projektowanej ustawy, nadal będą pełnić swoje funkcje.

Zakres zadań okręgowych komisji egzaminacyjnych (art. 9c ustawy o systemie oświaty) został określony w sposób uwzględniający zmiany wprowadzone w zadaniach Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, w szczególności powierzenie CKE nadzoru nad komisjami okręgowymi.

Zadania dotyczące przygotowywania propozycji zadań i arkuszy egzaminacyjnych do przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz egzaminów eksternistycznych, a także przygotowywania propozycji zadań do informatorów, okręgowe komisje egzaminacyjne będą realizować w zakresie określonym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Obecny system tworzenia zadań i arkuszy egzaminacyjnych nie sprawdza się w pełni. Rozwiązania w tym zakresie, polegające na tym, że każda z ośmiu okręgowych komisji egzaminacyjnych przygotowuje własne propozycje zadań i arkuszy egzaminacyjnych, z których następnie Centralna Komisja Egzaminacyjna ustala zestawy wykorzystywane do przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów skutkują niepotrzebnym powieleniem tych zadań i są powodem przeciążenia systemu. Taki sposób tworzenia arkuszy egzaminacyjnych nie sprzyja również doskonaleniu jakości zadań i arkuszy egzaminacyjnych. Zaproponowana zmiana dotycząca systemu tworzenia zadań i arkuszy egzaminacyjnych, polegająca na przygotowywaniu przez poszczególne okręgowe komisje egzaminacyjne propozycji zadań i arkuszy egzaminacyjnych w węższym zakresie, określonym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, zracjonalizuje ten proces i będzie sprzyjała podnoszeniu jakości zadań egzaminacyjnych. Wprowadzenie narzędzi umożliwiających dyrektorowi Centralnej Komisji Egzaminacyjnej różnicowanie podziału między komisje okręgowe szczegółowych zadań, związanych z przygotowaniem propozycji zadań/arkuszy egzaminacyjnych, pozwoli w konsekwencji na wyspecjalizowanie

się poszczególnych oke w przygotowywaniu zadań do konkretnych przedmiotów egzaminacyjnych/kwalifikacji. Umożliwi również wdrożenie do systemu rezultatów projektu systemowego *Budowa banków zadań*, w ramach którego tworzone są zadania egzaminacyjne.

Do dotychczasowego katalogu zadań okręgowych komisji egzaminacyjnych dodano:

- przeprowadzanie próbnego zastosowania zadań w zakresie określonym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną;
- szkolenia egzaminatorów (nie tylko kandydatów na egzaminatorów);
- wykonywanie innych zadań zleconych przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej lub ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

W art. 9c i 9e ustawy o systemie oświaty wprowadza się również inne zmiany o charakterze dostosowującym.

Zmiana w art. 9c ust. 4 jest uzasadniona głównie potrzebami pracodawców, którzy chcą zostać egzaminatorami, ale nie zawsze mogą spełnić wymagania 3-letniego stażu pracy w zawodzie w okresie ostatnich 6 lat przed złożeniem wniosku o wpis do ewidencji. Projektowany przepis ułatwi pracodawcom dostęp do uzyskania statusu egzaminatora, a tym samym przyczyni się do usprawnienia organizacji części praktycznej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Jest to szczególnie ważne w przypadku zawodów, w których brakuje egzaminatorów.

W art. 9d ustawy o systemie oświaty przewiduje się również wprowadzenie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania – w drodze rozporządzenia – regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, które określi skład i tryb pracy komisji konkursowej, wymagania, jakim powinien odpowiadać kandydat na stanowisko odpowiednio dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowej komisji egzaminacyjnej. Rozporządzenie będzie uwzględniało w szczególności sposób ogłaszania konkursu, sposób głosowania komisji konkursowej oraz sposób sprawowania nadzoru nad prawidłowością prowadzonego postępowania konkursowego.

7. Zasady w zakresie postępowania rekrutacyjnego do szkół sportowych i szkół dwujęzycznych, a także w zakresie przechodzenia uczniów do szkół różnych typów (zmiany w art.: 20h, 20j, 20zh ustawy o systemie oświaty)

- Zmiana **art. 20h ust. 1** ma na celu umożliwienie przyjmowania do innych klas wyższych szkół podstawowych sportowych lub mistrzostwa sportowego niż klas pierwszych. Polega na dodaniu wyrażenia „lub innej wyższej klasy, w przypadku gdy szkolenie w danym sporcie rozpoczyna się w tej klasie”. Zmiana podyktowana jest potrzebą dostosowania postępowania rekrutacyjnego do ww. szkół – do przepisów zawartych w akcie wykonawczym do ustawy o systemie oświaty, tj. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. poz. 1129), regulującego funkcjonowanie szkół, w których prowadzi się szkolenie sportowe, wskazujące sporty, w których to szkolenie rozpocząć można począwszy od I klasy szkoły podstawowej, tj. pływanie, gimnastyka artystyczna, gimnastyka sportowa, akrobatyka sportowa, łyżwiarstwo figurowe, narciarstwo alpejskie i tenis stołowy. W przypadku pozostałych sportów szkolenie może rozpocząć się dopiero od IV klasy szkoły podstawowej. Wobec powyższego obecne brzmienie przepisu art. 20h ust. 1 ustawy o systemie oświaty, którego treść odnosi się do przyjmowania kandydatów do klasy I, mogłoby znacznie utrudnić w przyszłości, tj. po okresie przejściowym, przeprowadzanie postępowania rekrutacyjnego do klasy IV publicznej szkoły podstawowej sportowej, publicznej szkoły podstawowej mistrzostwa sportowego.
- W związku ze zmianą **art. 20j ust. 1**, polegającą na rezygnacji z obowiązku przygotowania przez CKE sprawdzianu kompetencji językowych dla celów rekrutacji do szkoły ponadgimnazjalnej dwujęzycznej lub oddziału dwujęzycznego w szkole ponadgimnazjalnej ogólnodostępnej i nadania kompetencji w tym zakresie radom pedagogicznym tych szkół, wprowadza się również zmiany w przepisach przejściowych – art. 11 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7). W obecnie obowiązującym przepisie art. 11 ust. 1 okres przejściowy dotyczy rekrutacji na lata 2016/2017 i 2017/2018. Zmiana polega na skróceniu okresu przejściowego o jeden rok, tj. do rekrutacji na rok 2016/17.

W tym czasie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych podlegać będą uczniowie z roczników, których zmiany wprowadzone ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. objęły już jako uczniów gimnazjum. Dla tych uczniów zmiany rozciągnięto w czasie, wprowadzając przepisy przejściowe, tak aby nie zmieniały one sytuacji uczniów i wybranej przez nich dalszej ścieżki kształcenia. W rekrutacji na rok szkolny 2017/2018 do szkół ponadgimnazjalnych uczestniczyć będą kandydaci, których nowe rozwiązania objęły przed dniem rozpoczęcia nauki w gimnazjum, i swoją ścieżkę dalszego kształcenia planują kierując się nowymi przepisami.

- W **art. 20zh** projektowana zmiana dotyczy brzmienia delegacji dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej jednego typu do szkoły publicznej innego typu, a także przypadki, w których uczeń, przechodzący ze szkoły publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej jednego typu do szkoły publicznej innego typu, mógł być przyjęty do klasy programowo wyższej niż to wynika z uwierzytelnionej kopii arkusza ocen ucznia, uwzględniając potrzebę uzupełnienia różnic programowych przez uczniów, w tym kontynuowania nauki języka obcego nowożytnego.

Obecna delegacja zawarta w art. 20 zh ust. 4 ustawy o systemie oświaty uniemożliwia określenie szczegółowych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej jednego typu do innego typu szkoły publicznej. Zmiana spowoduje, że uczeń realizujący obowiązek szkolny lub obowiązek nauki w szkole niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej będzie miał określone regulacje umożliwiające przejście do szkoły publicznej.

Zmiany w ust. 2 art. 20zh polegają na zastąpieniu przyjmowania ucznia do innego typu szkoły publicznej na podstawie świadectwa ukończenia klasy programowo niższej obowiązkiem przedłożenia uwierzytelnionej – przez dyrektora szkoły, do której uczęszczał – kopii arkusza ocen.

Proponuje się również, aby w przypadku przechodzenia ucznia ze szkoły niepublicznej nieposiadającej uprawnień, był on przyjmowany do szkoły publicznej tego samego typu

po zdaniu egzaminów klasyfikacyjnych przeprowadzanych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 44q.

8. Wybór rady rodziców (zmiany w art. 53 ustawy o systemie oświaty)

Aktualnie obowiązujący przepis art. 53 ust. 3 określa, że wybory do rad rodziców przeprowadzane są na pierwszym zebraniu rodziców w każdym roku szkolnym. Proponowane zmiany eliminują konieczność wyboru rad rodziców w każdym roku szkolnym, łącząc zarazem ich kadencyjność z poszczególnymi etapami edukacyjnymi. Projektowany przepis przewiduje ponadto, że w przypadku zmniejszenia się składu rady rodziców przed upływem kadencji, przeprowadzane są wybory uzupełniające.

9. Połączenie programu wychowawczego i profilaktyki w jeden program (zmiany w art. 54 ustawy o systemie oświaty)

W celu ograniczenia nadmiernej dokumentacji tworzonej przez szkoły, proponuje się połączenie programu wychowawczego i programu profilaktyki w jeden program wychowawczy, który powinien równocześnie uwzględniać wszystkie treści i działania szkoły z zakresu profilaktyki skierowane do uczniów i realizowane przez nauczycieli we współdziałaniu z rodzicami i lokalnym środowiskiem. Połączenie takie sprzyjać będzie racjonalizacji działań szkoły. Proponuje się, aby zmiana w tym zakresie weszła w życie z dniem 1 września 2015 r.

10. Liczba uczniów w oddziałach kl. I – III (zmiany w art. 61 ustawy o systemie oświaty)

Art. 61 ust. 3 ustawy o systemie oświaty określa, że od roku szkolnego 2014/2015 zajęcia w klasach I szkoły podstawowej są prowadzone w oddziałach liczących nie więcej niż 25 uczniów. W kolejnych latach szkolnych zasada ta obowiązywać będzie również w oddziałach klas II i III.

Z informacji przekazywanych do MEN przez organy prowadzące, dyrektorów szkół podstawowych oraz rodziców wynika, że określenie maksymalnej liczby uczniów w oddziałach klas I – III może spowodować wiele problemów organizacyjnych, gdy do oddziału liczącego już 25 uczniów w trakcie roku szkolnego zgłosi się kolejny zamieszkały w jej obwodzie. W takiej sytuacji dyrektor szkoły publicznej, działając zgodnie z art. 20a ust. 2 ustawy o systemie oświaty, powinien podzielić oddział na dwa mniejsze. Zasada ta powodować może m.in. problemy lokalowe czy konieczność dostosowania planu zajęć dydaktycznych. Może mieć także wpływ na zmienność pracy szkoły. Przede wszystkim jednak spowoduje rozdzielenie grupy rówieśników, między którymi zawiązały się relacje emocjonalne i koleżeńskie, zrodziło się poczucie bezpieczeństwa i więzi z wychowawcą.

Projektowana zmiana dopuszcza możliwość zwiększenia liczby uczniów w oddziale klas I – III w trakcie roku szkolnego. Jednakże, z uwagi na konieczność zapewnienia uczniom właściwych warunków realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego, bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, w przypadku, jeżeli liczba uczniów zostanie zwiększona o więcej niż 2, zatrudnia się asystenta nauczyciela. W każdym przypadku zwiększenia liczby uczniów, dyrektor szkoły zobowiązany jest do powiadomienia organu prowadzącego oraz uzyskania jego zgody.

11. Zadania publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym (zmiany w art. 77a ustawy o systemie oświaty)

Proponuje się – w związku z zadaniami nałożonymi na placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, prowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, związane z tworzeniem systemu wspomagania – rozszerzyć przepisy art. 77a ustawy o:

- zobowiązanie tych placówek do podejmowania działań na rzecz doskonalenia systemu oświaty, zgodnie z polityką oświatową państwa, w zakresie określonym w statutach tych placówek;
- umożliwienie ministrom prowadzącym placówki doskonalenia nauczycieli, powierzania wykonywania zadań związanych z podnoszeniem jakości edukacji, po zapewnieniu środków na ich realizację.

12. Dofinansowanie do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w ramach programów rządowych (zmiany w art. 90u ustawy o systemie oświaty)

Proponowana zmiana umożliwi zwiększenie w programach rządowych wydatków na dofinansowanie do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym z uwagi na niepełnosprawność. Uczniowie niepełnosprawni powinni mieć możliwość korzystania z podręczników, materiałów dydaktycznych oraz ćwiczeń, które uwzględniają ograniczenia wynikające z dysfunkcji. Wymaga to przygotowania odrębnych podręczników i materiałów, które ze względu na ograniczoną grupę odbiorców w danym roczniku (do 3% populacji uczniów) będą znacząco droższe od takich samych materiałów przygotowywanych dla uczniów bez orzeczenia. Jednocześnie ze względu na specyfikę zaburzeń, rodzaj szkoły, wybór programów, klasę, w której dany uczeń się uczy, nie można określić w sposób jednoznaczny kwoty dofinansowania dla takiego ucznia, co uniemożliwia wpisanie jej do ustawy o systemie oświaty. Elastyczne realizowanie takiego zadania powoduje lepsze wykorzystanie środków budżetowych, zapewniając jednocześnie jednakową jakość udzielanej pomocy dla wszystkich uczniów ze strony państwa.

Projektowany przepis umożliwi kierowanie środków finansowych przewidzianych w programach rządowych do szkół podstawowych i gimnazjów, tak aby dyrektorzy tych szkół mogli zwiększać kwoty przeznaczone na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, przewidziane na ucznia w art. 22ae ustawy o systemie oświaty, o wartości wskazane w programach rządowych. Umożliwi to dokonywanie zakupów przez szkołę podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych o wartości większej niż przewidziana w art. 22ae ustawy o systemie oświaty, dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym z uwagi na niepełnosprawność.

13. Zasady organizowania i nadzorowania wypoczynku dzieci i młodzieży (zmiany w art. 92a ustawy o systemie oświaty oraz dodane art. 92b-92h ustawy)

W obecnym stanie prawnym warunki, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dzieci i młodzieży, a także zasady organizowania i nadzorowania wypoczynku określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży (Dz. U. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.). Celem zmian w tym obszarze jest wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas wypoczynku i zapewnienie odpowiedniej opieki wychowawczej. Zmiany mają również charakter porządkujący, m.in. poprzez wprowadzenie na poziom ustawy regulacji zawierających definicje wypoczynku i podstawowych obowiązków w zakresie organizowania i nadzorowania wypoczynku adresowanych do organizatorów wypoczynku i administracji publicznej.

W związku z powyższym w ustawie o systemie oświaty przewiduje się następujące zmiany:

- w **art. 92a ust. 1 i 2** wprowadza się definicję wypoczynku oraz określa się zasady pierwszeństwa korzystania z wypoczynku finansowanego ze środków budżetu państwa. Zasady pierwszeństwa uwzględniają sytuację rodzinną dzieci i proponowane rozwiązania nawiązują do funkcjonujących w ustawie definicji rodziny wielodzietnej oraz dzieci samotnie wychowywanych. W obowiązującej ustawie brak jest definicji wypoczynku, co powoduje różne interpretacje na tle tego pojęcia. Proponuje się określenie tego pojęcia ze względu na cel wypoczynku – jako połączenie rekreacji i turystyki realizowanej w celu regeneracji sił fizycznych i psychicznych dzieci i młodzieży. Formy wypoczynku podlegające zgłoszeniu do kuratora oświaty zostaną określone w przepisach rozporządzenia wydanego na podstawie art. 92h ustawy.
- w **art. 92b** następuje doprecyzowanie katalogu podmiotów, które mogą organizować wypoczynek dla dzieci i młodzieży. Obok szkół i placówek, wśród organizatorów wypoczynku dla dzieci i młodzieży wskazuje się:
  - 1) organizatora turystyki – przedsiębiorcę organizującego imprezy turystyczne (osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą) w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 196),

2) organizacje pozarządowe, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku, tj. osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.).

Ww. podmioty w swojej działalności mogą prowadzić działalność edukacyjną lub realizować usługi z zakresu organizacji turystyki, agroturystyki, krajoznawstwa, hotelarstwa i innych dziedzin pokrewnych, a działalność ta ma charakter sformalizowany i kontrolowany przez odpowiednie instytucje i służby państwowe. Dodatkowy nadzór kuratora oświaty, właściwego ze względu na siedzibę organizatora, nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży organizowanym przez te podmioty, spowoduje zwiększenie bezpieczeństwa uczestników w czasie wypoczynku.

Ponadto określa się podstawowe warunki, jakie zapewnia organizator wypoczynku:

- 1) bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku;
- 2) spełnianie przez kierownika i wychowawcę warunków określonych ustawą;
- 3) dostosowaną do liczby uczestników wypoczynku liczbę wychowawców;
- 4) zapewnienie spełniania zasad higieny żywienia.

– w **art. 92c** określono tryb zgłaszania wypoczynku przez organizatorów oraz obowiązek kuratora oświaty polegający na akceptacji (lub odmowie akceptacji) zgłoszenia. Przepis

art. 92c ust. 5 nakłada na kuratora oświaty przyjmującego zgłoszenie wypoczynku obowiązek powiadomienia – obok służb obecnie sprawujących nadzór nad wypoczynkiem – dodatkowo powiatowego inspektora nadzoru budowlanego.

- **art. 92d** określa warunki działania publicznej bazy wypoczynku, którą prowadzi minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, za pomocą systemu teleinformatycznego. Zmiana dotyczy uregulowania obowiązku przechowywania danych zgłoszenia wypoczynku przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, kuratorów oświaty i służb sprawujących nadzór (powiatowego inspektora sanitarnego, komendanta powiatowego, miejskiego, Państwowej Straży Pożarnej, powiatowego inspektora nadzoru budowlanego właściwych ze względu na miejsce lokalizacji wypoczynku) przez okres 5 lat od dnia wprowadzenia danych do publicznej bazy wypoczynku.
- przepisy **art. 92e** porządkują kompetencje kuratora oświaty w zakresie sprawowania nadzoru nad wypoczynkiem w kraju oraz za granicą. Zmiana dotyczy obowiązku sprawowania nadzoru nad wypoczynkiem organizowanym za granicą przez kuratora oświaty właściwego ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora wypoczynku. Określono warunki zawieszenia i zakończenia wypoczynku w przypadku stwierdzenia prowadzenia wypoczynku niezgodnie z obowiązującymi przepisami, a w szczególności niezgłoszenia zamiaru organizacji wypoczynku oraz stwierdzenia warunków zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu uczestników wypoczynku.
- w art. **92f** znalazły się przepisy wprowadzone ustawą o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 538), która dodała obowiązek potwierdzania niekaralności kandydatów na wychowawcę lub kierownika wypoczynku dzieci i młodzieży informacją z Krajowego Rejestru Karnego lub oświadczeniem w przypadku osób zatrudnionych na podstawie przepisów, które zawierają warunek niekaralności za przestępstwo popełnione umyślnie. Dodatkowo na podstawie zmienianych przepisów ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (art. 3 projektu) umożliwiono organizatorowi wypoczynku występowanie o informację z Krajowego Rejestru Karnego o kandydacie na kierownika lub wychowawcę wypoczynku, który będzie pełnił swoją funkcję w formie wolontariatu.

- art. 92g określa wymagania wobec osób, które mogą pełnić funkcję kierownika lub wychowawcy wycieczki, w szczególności dotyczące niekaralności, poziomu wykształcenia oraz ukończenia kursu na kierownika lub wychowawcę.

Dodatkowo art. 92g ust. 2 zawiera przepisy dotyczące katalogu podmiotów organizujących kursy na kierowników i wychowawców wycieczki. W stosunku do obowiązującego stanu prawnego zmiana dotyczy wyłączenia kuratorów oświaty z możliwości organizacji ww. kursów. Obecnie w praktyce kuratoria oświaty nie prowadzą tej działalności.

- **art. 92h** zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych wymogów dotyczących zgłaszania wycieczki przez organizatorów oraz organizowania i nadzoru. Zmiana przewiduje doprecyzowanie dotychczasowego upoważnienia, uwzględniając konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpiecznego wycieczki i właściwej opieki wychowawczej.

14. Uznawanie świadectw szkolnych i dokumentów wydanych za granicą (zmiana w art. 93 i art. 93a-93d ustawy o systemie oświaty)

W obecnym stanie prawnym zasady uznawania w Polsce świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą reguluje art. 93 ustawy o systemie oświaty oraz rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą (Dz. U. z 2006 r. Nr 63, poz. 443).

Konieczność zmian unormowań w obszarze uznawania zagranicznych dokumentów o wykształceniu wynika z doświadczeń zebranych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na przestrzeni blisko 20 lat obowiązywania obecnych rozwiązań, w tym licznych sygnałów o trudnościach w stosowaniu obowiązujących procedur, zgłaszanych do Ministra Edukacji Narodowej zarówno przez kuratorów oświaty, jak również przez zainteresowane osoby ubiegające się o uznanie w Polsce świadectw wydanych za granicą.

Głównymi celami zaproponowanych zmian art. 93 są:

1. poprawa skuteczności oraz skrócenie czasu postępowania prowadzącego do uznania wykształcenia uzyskanego za granicą, a w konsekwencji umożliwienie posiadaczom świadectw wydanych za granicą szybszego podejmowania dalszej nauki lub pracy w Polsce;
2. realizacja zobowiązań międzynarodowych Polski w zakresie uznawalności wykształcenia, w tym umów dwustronnych oraz Konwencji Lizbońskiej, tj. Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim z roku 1997;
3. poprawa spójności systemu uznawania w Polsce świadectw i dyplomów uzyskanych za granicą w świetle wprowadzonych w ciągu ostatnich lat przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nowych uregulowań prawnych w zakresie uznawania zagranicznych dyplomów ukończenia szkół wyższych.

Wprowadzone zmiany:

W **art. 93 ust. 1** powtarza się dotychczasową zasadę, że świadectwa i dokumenty uzyskane za granicą są uznawane na zasadach przewidzianych w umowach międzynarodowych. W **art. 93 ust. 2** odstępuje się od zasady uznawania zagranicznego świadectwa za równorzędne z odpowiednim świadectwem ukończenia szkoły polskiej, określonym w ustawie, na rzecz nowej zasady uznawania, że świadectwo zagraniczne potwierdza wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe lub średnie, w rozumieniu art. 11 ustawy o systemie oświaty.

Wskazanie odpowiedniego świadectwa polskiego, wydanego przez odpowiedni typ i rodzaj szkoły polskiej, jako równorzędnego ze świadectwem zagranicznym, często było niemożliwe ze względu na brak analogicznej szkoły czy przebiegu lub kierunku kształcenia. Proponowane rozwiązanie usuwa tę trudność, wprowadzając nową elastyczną regułę, polegającą na uznawaniu poziomu wykształcenia.

Uznawanie równorzędności świadectw było terminologią stosowaną w umowach bilateralnych zawieranych w latach 70. XX wieku przez rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z Czechosłowacką Republiką Socjalistyczną, Arabską Republiką Syryjską, Ludową Republiką Bułgarii, Socjalistyczną Federacyjną Republiką Jugosławii, Węgierską Republiką

Ludową oraz Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, a także w tzw. Konwencji Praskiej, czyli konwencji o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych (Dz. U. z 1975 r. Nr 5, poz. 28), której stronami były państwa socjalistyczne. Od sierpnia 2006 r. Rzeczypospolita Polska nie jest stroną Konwencji Praskiej, wypowiedziano także ww. umowy bilateralne.

Terminu „uznanie równorzędności świadectw” nie stosuje się w umowach zawieranych z państwami członkowskimi UE (z wyjątkiem umów zawartych z Republiką Czeską w 2006 r. oraz z Republiką Słowacką w 2005 r.).

W kwestiach uznawania świadectw wydanych za granicą Polska powinna uwzględniać – podobnie jak pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej (oprócz Grecji, która jeszcze nie zakończyła procedury) – postanowienia tzw. Konwencji Lizbońskiej, tj. Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim z roku 1997, ratyfikowanej przez Polskę w 2004 r. Konwencja Lizbońska nie zobowiązuje stron do uznawania równorzędności świadectw zagranicznych i krajowych, lecz do uznania praw posiadacza świadectwa zagranicznego do kontynuowania nauki na określonym poziomie w innym państwie, analogicznie do praw uzyskanych w państwie wydania dokumentu. Zatem każde państwo będące stroną Konwencji, w tym Polska, powinno uznać świadectwo zagraniczne jako uprawniające do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe, jeśli jego posiadacz ma prawo do podjęcia studiów wyższych w państwie wydania.

Odstąpienie od uznawania równorzędności spowoduje odbiurokratyzowanie procedury uznawania świadectw maturalnych, objętych umowami dwustronnymi, zawartymi przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, w których uzgodniono, że świadectwa dojrzałości uzyskane w jednym z państw – stron umowy uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w drugim państwie, będącym stroną umowy. Jednak ze względu na brak postanowienia o uznaniu równorzędności świadectw zagranicznych z polskim świadectwem dojrzałości dokumenty te nie były w Polsce uznawane z mocy prawa, lecz podlegały dodatkowej procedurze nostryfikacyjnej. Dotyczy to następujących umów:

- z Rządem Republiki Austrii o ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1996 r. Nr 39, poz. 169 i 170);
- z Rządem Republiki Białorusi – o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki (M.P. z 2005 r. Nr 26, poz. 288);
- z Rządem Republiki Francuskiej – o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do wstępu na studia wyższe, okresów studiów, dyplomów, tytułów i stopni (M.P. z 2009 r. Nr 23 poz. 299);
- z Rządem Republiki Litewskiej – o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do podejmowania studiów wyższych oraz uznawaniu okresów studiów, tytułów zawodowych, stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki (M.P. z 2005 r. Nr 71, poz. 979);
- z Gabinetem Ministrów Ukrainy o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni z 2005 r. (M.P. z 2006 r. Nr 79, poz. 783 i 784);
- z Rządem Republiki Federalnej Niemiec w sprawie założenia polsko-niemieckiej Szkoły Spotkań i Dialogu im. Willy`ego Brandta (Dz. U. z 2005 r. Nr 166, poz. 103).

Nowe podejście wynika także z aktualnych uregulowań prawnych, dotyczących szkolnictwa zawodowego, w tym z wprowadzenia egzaminu zewnętrznego potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Konsekwentnie rozdzielono kwestię potwierdzania kwalifikacji zawodowych uzyskanych za granicą od uznawania poziomu wykształcenia. Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami, uznanie przez kuratora oświaty danego świadectwa lub dokumentu wydanego za granicą za dokument potwierdzający w Rzeczypospolitej Polskiej wykształcenie zasadnicze zawodowe nie będzie tożsame z potwierdzeniem kwalifikacji zawodowych. Potwierdzenie kwalifikacji zawodowych, także uzyskanych za granicą, znajduje się w gestii samych pracodawców lub kompetentnych dla danego zawodu gremiów (np. izb branżowych). Ponadto osoby z potwierdzonym przez kuratora oświaty wykształceniem zasadniczym zawodowym mogą przystąpić do wybranego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

W **art. 93 ust. 3** poszerzono katalog świadectw uznawanych z mocy prawa, czyli bez konieczności przeprowadzania postępowania administracyjnego. Dotychczas grupa ta

obejmowała świadectwa objęte umowami międzynarodowymi, dyplomy IB (International Baccalaureate), wydawane przez organizację International Baccalaureate Organization w Genewie, oraz dyplomy EB (European Baccalaureate), wydawane przez Szkoły Europejskie zgodnie z Konwencją sporządzoną w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. o statusie Szkół Europejskich. Nowy zapis postuluje uznawanie z mocy prawa także świadectw maturalnych uprawniających do podjęcia studiów wyższych w państwie wydania, które jest państwem członkowskim Unii Europejskiej lub Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej.

Takie rozwiązanie będzie wsparciem polityki prowadzonej przez Rząd polski na rzecz mobilności akademickiej, zwłaszcza w celu zwiększenia liczby osób z zagranicznymi świadectwami maturalnymi, podejmujących studia wyższe w Polsce. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wprowadził w 2011 r. zasadę uznawania, z mocy prawa, uprawnień do kontynuacji studiów wyższych w Polsce osób, które posiadają dyplomy ukończenia studiów wyższych: 3-letnich, pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub co najmniej 4-letnich jednolitych, wydane w państwach UE, Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i OECD.

Ponadto 10-letnia współpraca Ministerstwa Edukacji Narodowej w dziedzinie edukacji z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, także z udziałem państw EOG i Konfederacji Szwajcarskiej, jak również wieloletnia współpraca z OECD, daje podstawy do stwierdzenia, że nie zachodzi obawa negatywnych skutków takiego rozwiązania, tj. nie budzi wątpliwości co do poziomu przygotowania do studiów wyższych w Polsce absolwentów szkół średnich z tej grupy państw, którzy mają prawo dostępu do studiów wyższych w państwie wydania świadectwa. Każde z państw należących do wymienionych organizacji oraz Konfederacja Szwajcarska stosuje krajowe mechanizmy służące zapewnieniu dobrej jakości kształcenia we własnym systemie edukacji. Ponadto decyzję o przyjęciu na studia wyższe posiadacza zagranicznego świadectwa podejmuje uczelnia, rozstrzygając tym samym o przyjęciu lub odmowie przyjęcia absolwenta szkoły zagranicznej.

Dodatkowym argumentem, przemawiającym za przyjęciem takiego rozwiązania, jest kwestia wzajemności w uznawaniu świadectw dojrzałości. Przepisy w tej sprawie znajdują się w gestii odpowiednich władz w każdym państwie, jednak regułą jest uznawanie prawa posiadaczy

polskiego świadectwa dojrzałości do podejmowania studiów w innym państwie UE, OECD, EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej, bez dodatkowych, przewlekłych procedur. Regułą jest rozstrzygnięcie o przyjęciu absolwentów polskich szkół (liceów lub techników) przez same uczelnie lub upoważnione instytucje, na podstawie ocen uzyskanych w szkole ponadpodstawowej oraz na egzaminie maturalnym. Kandydaci na studia muszą ponadto udokumentować biegłą znajomość języka obcego, w którym odbywać się będą studia.

W okresie ostatnich 10 lat nie odnotowano spraw zgłaszanych przez obywateli polskich, którzy mieliby problemy z uznaniem polskich świadectw dojrzałości w państwach UE.

W **art. 93 ust. 4** wprowadzono możliwość uznania zakresu uprawnień do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Polsce osoby posiadającej świadectwo zagraniczne także w przypadku, jeśli w państwie wydania (UE, OECD lub EOG) posiadane świadectwo uprawnia do ubiegania się o przyjęcie jedynie na wybrany kierunek studiów. Zgodnie z art. IV.3 Konwencji Lizbońskiej, tj. Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim z roku 1997, ratyfikowanej przez Polskę w 2004 r., w takich przypadkach państwo przyjmujące powinno umożliwić dostęp do podobnych, konkretnych kierunków studiów.

W dodanych przepisach **art. 93a-93d** określono podstawowe zasady i warunki przeprowadzania postępowania administracyjnego przez kuratora oświaty w sprawie uznania zagranicznego dokumentu o wykształceniu.

W **art. 93a** wskazano właściwość kuratora oświaty jako organu wydającego decyzje w sprawach uznania świadectw i dokumentów wydanych za granicą. Ponadto wprowadzono zmianę trybu postępowania administracyjnego w celu uznania świadectwa. W miejsce zaświadczenia o uznaniu świadectwa lub postanowienia o odmowie uznania świadectwa, kurator oświaty będzie prowadził postępowanie i wydawał decyzję administracyjną o uznaniu lub o odmowie uznania świadectwa stosownie do przepisów ustawy i wydanego na jej podstawie rozporządzenia, a w zakresie w nich nieuregulowanym - przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Dotychczasowy tryb działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego okazał się nieadekwatny do zakresu czynności, w tym czynności uznaniowych, podejmowanych przez organ administracji w toku postępowania o uznanie zagranicznego świadectwa oraz skutkował ograniczeniami w praktyce stosowania tych

rozwiązań. Zmiana przyczyni się do większej skuteczności i elastyczności postępowania oraz skrócenia czasu trwania postępowania prowadzącego do uznania wykształcenia uzyskanego za granicą. Będzie to stanowiło istotne ułatwienie dla posiadaczy świadectw wydanych za granicą, gdyż w praktyce umożliwi szybsze podejmowanie dalszej nauki lub pracy w Polsce.

Uregulowano, że decyzje administracyjne w sprawach uznania świadectw i dokumentów podejmuje kurator oświaty właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

W **art. 93b** ust. 1 przedstawiono syntetycznie elementy będące przedmiotem porównania świadectwa zagranicznego, dokonywanego przez organ, stanowiąc że kurator oświaty dokonuje porównania przebiegu kształcenia wnioskodawcy za granicą. Zrezygnowano z porównania zajęć wiodących, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą w §5, §6, §7 i §8. Jako nowe elementy porównania wprowadzono treści kształcenia, standardy wymagań i oceniania oraz zakładane efekty uczenia się. Zachowano, jako element porównania, planowy czas trwania nauki (obecnie §5, §6, §7 i §8 w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą).

Zmiana ta ma charakter porządkujący, odpowiadający aktualnym tendencjom zmian w systemach edukacji zarówno Polski, jak też w państwach UE i OECD. Ponadto prowadzi do uelastycznienia, a przez to - ułatwienia postępowania w celu uznania danego świadectwa zagranicznego, umożliwiając kuratorowi porównywanie różnych aspektów wykształcenia uzyskanego za granicą.

Jako dodatkowy element porównania wprowadzono prawo do kontynuowania nauki na określonym poziomie w państwie wydania świadectwa, co oznacza poszerzenie na wszystkie rodzaje świadectw regulacji §9 obecnie obowiązującego rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą. Dotychczasowe rozwiązanie dotyczyło jedynie świadectw dojrzałości, czyli prawa do ubiegania się o przyjęcie na studia w państwie wydania. Zmiana ta powinna ułatwić kuratorowi postępowanie w celu uznania, zwłaszcza w przypadkach świadectw uzyskanych w państwach, z którymi Polska nie prowadzi

współpracy w obszarze edukacji. W takich sytuacjach w dotychczasowym stanie prawnym kurator oświaty odmawiał uznania.

W art. 93b ust. 2 wprowadza przepis umożliwiający kuratorowi oświaty zasięgnięcie opinii na temat wiarygodności przedłożonych dokumentów bądź statusu szkoły lub instytucji edukacyjnej w państwie wydania lub uzyskanie informacji na temat systemu edukacji w państwie wydania dokumentu w jednostce organizacyjnej, pełniącej w Polsce funkcję krajowego ośrodka informacji na temat uznawalności dokumentów o wykształceniu – ENIC² lub w odpowiednich placówkach konsularnych w Polsce. Zmiana ta jest niezbędna ze względu na fakt, iż obecnie nie wskazano instytucji bądź organu krajowego, uprawnionych do opiniowania świadectw zagranicznych oraz określania ich polskich odpowiedników. Funkcję taką, zgodnie z art. IX.2 ust. 1 Konwencji Lizbońskiej, tj. konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (Dz. U. z 2004 r., Nr 233 poz. 2339), pełnią w 57 państwach – stronach Konwencji krajowe ośrodki sieci Rady Europy i UNESCO ds. uznawania wykształcenia (ENIC). Zadania ośrodków ENIC określono w art. IX.2 ust.2 Konwencji jako ułatwianie dostępu do wiarygodnych i rzetelnych informacji na temat systemu szkolnictwa wyższego oraz kwalifikacji w kraju, w którym ośrodek się znajduje, ułatwianie dostępu do informacji na temat systemów szkolnictwa wyższego i kwalifikacji innych Stron oraz udzielanie porad lub informacji w sprawach uznania i oceny kwalifikacji, zgodnie z prawem krajowym i obowiązującymi uregulowaniami. Zgodnie z definicją w Art. 1, Rozdział 1 Konwencji, termin „kwalifikacje” obejmuje zarówno kwalifikacje uzyskane w szkolnictwie wyższym, jak też kwalifikacje dające dostęp do studiów wyższych, czyli – cyt.: „każdy dyplom lub inne świadectwo wydane przez kompetentne władze, stwierdzające ukończenie programu nauczania i umożliwiające jego posiadaczowi ubieganie się o przyjęcie na studia wyższe.”

W związku z przyjęciem w 2004 r. przez Komitet Konwencji Wspólnej Karty ENIC/NARIC³ w zakresie działań i usług⁴, ośrodki krajowe ENIC oraz ośrodki NARIC współpracują

---

² ENIC - European Network of Information Centres on Recognition – Europejska Sieć Ośrodków Informacji nt. Uznawalności Wykształcenia przy Radzie Europy/UNESCO.

³ NARIC – National Academic Recognition Information Centres Narodowe Ośrodki Informacji nt. uznawania dla celów akademickich w państwach Unii Europejskiej.

⁴ Joint ENIC/NARIC Charter of Activities and Services.

w realizacji zadań dotyczących informowania i opiniowania w zakresie uznawalności wykształcenia.

W Polsce rolę ośrodka ENIC-NARIC pełni Zespół ds. Uznawalności Wykształcenia, stanowiący obecnie część struktury Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W **art. 93c** ust. 1 wprowadzono przepis umożliwiający kuratorowi oświaty przeprowadzenie w toku postępowania o uznanie zagranicznego świadectwa egzaminu w przypadku, gdy:

(1) przedłożenie dokumentów lub potwierdzenie ich autentyczności napotyka na trudne do usunięcia przeszkody, lub

(2) przedłożone dokumenty nie dają podstaw do uznania świadectwa.

Sytuacja (1) będzie miała zastosowanie szczególnie w przypadku, jeśli o uznanie ubiega się cudzoziemiec, któremu udzielono ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z odrębnymi przepisami.

Sytuacja (2) będzie miała natomiast zastosowanie w przypadkach stwierdzenia istotnych rozbieżności w przebiegu kształcenia w państwie wydania świadectwa, które są jednak możliwe do uzupełnienia i zweryfikowania poprzez egzamin, w zakresie węższym niż egzamin eksternistyczny z danego przedmiotu.

W art. 93c ust. 2 doprecyzowano, że kurator oświaty określa zakres egzaminu oraz powołuje komisję egzaminacyjną.

Wprowadzenie zmian zawartych w art. 93c ust. 1 i 2 jest konieczne w celu umożliwienia kuratorom oświaty przeprowadzenia postępowania w sprawie uznania wykształcenia osób znajdujących się pod szczególną ochronę Rządu RP (w tym uchodźców), które nie posiadają wymaganych uwierzytelnionych świadectw i dokumentów. Możliwość powołania komisji egzaminacyjnej przez kuratora oświaty została dopuszczona w obowiązującym §12.1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą. Obowiązująca regulacja odnosi się jednak do przepisów dotyczących egzaminów eksternistycznych, które nie dotyczą postępowania w celu uznania świadectwa wydanego za granicą, co powoduje, że w praktyce rozwiązanie dotyczące egzaminu jest niemożliwe do zastosowania.

W art. 93c ust. 3-6 wprowadzono opłatę za egzamin ustalaną przez kuratora oświaty w wysokości nieprzekraczającej rzeczywistych kosztów przeprowadzenia egzaminu, określono zasady wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej, jak również wprowadzono możliwość zwolnienia z opłat osób o niskich dochodach, które są zainteresowane uznaniem świadectw oraz podstawę prawną zwrotu opłaty.

W **art. 93d** zawarto upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, rodzajów dokumentów, które powinny być dołączone do wniosku o uznanie świadectwa wydanego za granicą, sposobu uwierzytelnienia oraz warunków, jakie muszą spełniać tłumaczenia dokumentów załączonych do wniosku o uznanie świadectwa, warunków i trybu przeprowadzania egzaminu, sposobu ustalania kosztów przeprowadzania egzaminu oraz trybu wnoszenia opłaty za egzamin, trybu zwrotu opłaty oraz przypadków, w których on następuje. Rozporządzenie zawiera szczegółowe wymagania dotyczące postępowania w sprawie uznania zagranicznego świadectwa, uzupełniające regulacje art. 93a-93c ustawy.

Wprowadzono także wytyczną dotyczącą konieczności uwzględnienia w rozporządzeniu postanowień Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (Dz. U. z 2004 r., Nr 233, poz. 2340), w których określono m.in. podstawowe zasady uznawania świadectw uprawniających do dostępu do studiów wyższych. Zgodnie z Art. III.2 Konwencji, procedury uznawania świadectw powinny być przejrzyste, spójne i spolegliwe, czyli budzące zaufanie. Kryteria stosowane podczas rozpatrywania wniosków o uznanie świadectw powinny być obiektywne i sprawiedliwe. Należy zapewnić, że wnioski o uznanie świadectw będą rozpatrywane wyłącznie w kontekście uzyskanej wiedzy i umiejętności. Oznacza to, że w procesie tym nie będzie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, niepełnosprawność, język, religię, przekonania polityczne, pochodzenie, związek z mniejszościami narodowymi, status majątkowy lub inne okoliczności, nie mające związku ze świadectwem, o którego uznanie ubiega się wnioskodawca (Art. III.1 ust. 2 Konwencji).

15. Zadania z zakresu międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży (nowy artykuł 94c ustawy o systemie oświaty)

Kompetencje ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania wynikają z przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1997 r. Nr 141, poz. 943), które wskazują, że dział oświata i wychowanie obejmuje sprawy m.in. międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży (art. 20 pkt 4). Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania realizuje zadania w ramach międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży w zakresie określonym w umowach międzynarodowych. Natomiast proponowany przepis przewiduje, że w zakresie nieokreślonym w umowie międzynarodowej lub w przypadku braku umowy międzynarodowej, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może wspierać działania z zakresu międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży, w tym poprzez ich dofinansowanie. Przy realizacji działań z zakresu międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży uwzględnia się wieloletni plan współpracy zagranicznej ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania zgodny z wieloletnimi strategiami w zakresie spraw zagranicznych, o których mowa w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (art. 32 ust. 2 pkt 1 i 2). Przepis wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

16. Pozostałe zmiany:

- a. (art. 3 pkt 13d i 13e) – w celu uporządkowania stosowanych w ustawie pojęć w art. 3 ustawy dodano pkt 13d i pkt 13e. W dotychczasowych przepisach ustawy nie było sprecyzowane, co należy rozumieć przez „ramowy plan nauczania” i „szkolny plan nauczania”. Stąd propozycja uzupełnienia art. 3 o pkt 13b, którego treść koresponduje zarówno z art. 22 ust. 2 pkt 1, jak i z proponowaną zmianą art. 64 ustawy. Proponowana zmiana w sposób jednoznaczny definiuje elementy składające się na ramowy plan nauczania oraz szkolny plan nauczania;
- b. (art. 3 pkt 21-21c) – zaproponowana zmiana w pkt 21a-21c wprowadza definicję poszczególnych egzaminów zewnętrznych przeprowadzanych w zakresie przedmiotów ogólnokształcących, tj. sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego oraz egzaminu maturalnego – obok zamieszczonej już w art. 3 pkt 21 definicji egzaminu

potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w przypadku którego wprowadza się także zmianę o charakterze doprecyzującym;

- c. (art. 5a ust. 4) – zmiana polega na rozszerzeniu zakresu informacji o stanie realizacji zadań oświatowych jednostki samorządu terytorialnego, jakie organ wykonawczy tej jednostki ma przedstawić organowi stanowiącemu. Proponuje się, aby informacje te obejmowały nie tylko wyniki egzaminów zewnętrznych, które – przedstawiane w formie jedynie średnich wyników uzyskanych przez uczniów z poszczególnych egzaminów – dają dalece niepełny obraz pracy szkoły. Dla uzyskania pełnego obrazu stanu realizacji zadań oświatowych konieczne jest uwzględnienie w szczególności wyników nadzoru pedagogicznego, jak również działań szkół nakierowanych na kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- d. (art. 7 ust. 1 pkt 5) – wprowadzona zmiana ma charakter redakcyjny – w ramach egzaminów zewnętrznych przeprowadzany jest tylko jeden sprawdzian dla uczniów VI klasy szkoły podstawowej, stąd też wyraz „sprawdzianów” zastąpiono wyrazem „sprawdzian” oraz wskazanie rozdziałów – 3a i 3b, w których opisane zostały ogólne zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów;
- e. (art. 7a ust. 3, 7b ust. 5 i 6) – zmiana o charakterze dostosowującym terminologię stosowaną w ustawie odnośnie sprawdzianu i egzaminów, dotycząca oddziałów międzynarodowych;
- f. (art. 9 ust. 1 pkt 2) – zmiana przyporządkowuje nazwę „egzamin gimnazjalny” do egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum. Nazwa ta jest następnie używana w nowo wprowadzonym rozdziale 3b projektu ustawy. Analogicznie zamiast określenia „sprawdzian i egzaminy, o których mowa w art. 9 ust. 1”, w projekcie ustawy wymieniane są poszczególne egzaminy zewnętrzne z zakresu kształcenia ogólnego – „sprawdzian, egzamin gimnazjalny i egzamin maturalny”. W związku z powyższym należało konsekwentnie wprowadzić zmiany w: art. 7a ust. 3, art. 9c ust. 2b, 3 i 11, art. 9e, art. 20f ust. 2, art. 20h ust. 6, art. 20i, art. 20j ust. 2, art. 20t ust. 2 i art. 39 ust. 1;
- g. (art. 9 ust. 3) – zmiana polega na uzupełnieniu delegacji dla ministra właściwego do kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o określenie typów szkół, w których na koniec nauki przeprowadza się egzamin dyplomowy (zmiana ma charakter doprecyzujący). Egzamin dyplomowy jest formą komisyjnej oceny poziomu przygotowania zawodowego

uczniów klas programowo najwyższych we wszystkich typach szkół artystycznych II stopnia. Jest on jednym z niezbędnych warunków ukończenia szkoły;

- h. (art. 10 ust. 3 pkt 1) – zmiana porządkowa, wynikająca z wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, uchylającego art. 22 ust. 2 pkt 4;
- i. (art. 10 ust. 5) – zmiana brzmienia delegacji dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania poprzez dodanie do określenia w drodze rozporządzenia również zakresu przeprowadzania egzaminów eksternistycznych. Dotyczy to egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. W związku z faktem, że stosownie do zapisów art. 21 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., Nr 56, poz. 458 z późn. zm.), egzaminy eksternistyczne w zakresie szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego na podstawie standardów wymagań będących podstawą ich przeprowadzania są przeprowadzane do sesji zimowej 2016 r. włącznie, planuje się utrzymanie w mocy dotychczasowych przepisów do końca grudnia 2015 r., aby osoby przystępujące do tych egzaminów w sesji jesiennej 2016 r. znały ich zakres co najmniej pół roku przed terminem składania dokumentów;
- j. (art. 16 ust 11 i 12) – zmiany mają charakter porządkujący i doprecyzowujący. W ust. 11 zwrot: „otrzymuje świadectwo ukończenia poszczególnych klas danej szkoły” zastępuje się zwrotem: „uzyskuje roczne oceny klasyfikacyjne”. Ponadto doprecyzowano brzmienie ust. 11 poprzez wyłączenie z rocznych egzaminów klasyfikacyjnych uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym i znacznym. Natomiast zmiany w treści ust. 12 są konsekwencją zmian art. 22 ust. 2 pkt 4 – tj. uchylecia przepisu;
- k. (art. 22ae ust. 8) – proponowana zmiana uelastycznia system udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkoły w podręczniki lub materiały edukacyjne. Dotacja celowa na wyposażenie szkoły w podręczniki i materiały edukacyjne jest udzielana co do zasady w cyklu trzyletnim. Jeżeli jednak w drugim lub trzecim roku cyklu zwiększy się liczba uczniów w klasie w stosunku do poprzedniego, dotacja celowa przyznawana jest na zwiększoną liczbę uczniów. Projektowany przepis umożliwi udzielanie dodatkowo dotacji celowej na brakujące podręczniki lub materiały edukacyjne w drugim lub trzecim roku cyklu, jeśli nie zwiększyła się liczba uczniów w stosunku do poprzedniego roku, ale

konieczność zakupu odpowiedniego zestawu podręczników lub materiałów edukacyjnych wynika z:

- obecności w klasie ucznia niepełnosprawnego, wykorzystującego podręcznik lub materiał edukacyjny dostosowany do jego potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, a takiego podręcznika lub materiału edukacyjnego nie zakupiono ze środków dotacyjnych otrzymanych wcześniej, ale nie wcześniej niż od roku udzielenia dotacji celowej dla wszystkich uczniów z danej klasy, lub zakupiono, lecz przekazano go innej szkole, zgodnie z zapisami projektowanego art. 22ak ust.6;
  - konieczności zakupu brakującego podręcznika dla dziecka pełnosprawnego, jeśli ze środków dotacji celowej otrzymanych wcześniej, ale nie wcześniej niż od roku udzielenia dotacji celowej dla wszystkich uczniów z danej klasy, zakupiono podręcznik dla ucznia niepełnosprawnego, dostosowany do jego potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych;
  - konieczności zakupu brakującego podręcznika dostosowanego do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia, jeśli szkoła przekazała takie podręczniki innej szkole, zgodnie z projektowanym art. 22ak ust. 6;
- l. (art. 22ak, dodany ust. 6) – przepis umożliwi szkołom niekorzystającym w danym roku szkolnym z podręczników i materiałów edukacyjnych nieodpłatne przekazanie ich do szkół, które potrzebują takich podręczników i materiałów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych i z takim wnioskiem zwróciły się do tych szkół. Po przekazaniu podręczniki i materiały edukacyjne stają się własnością organu prowadzącego szkołę, do której zostały przekazane;
- m. (art. 22as ust. 2 i art. 22at) – przepisy dotyczą warunków wpisania na listę rzeczoznawców do spraw podręczników. Zgodnie z proponowaną zmianą na listę rzeczoznawców nie będzie mogła być wpisana osoba, przeciwko której toczy się postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie karne skarbowe o umyślne przestępstwo skarbowe. Proponuje się także uzupełnienie katalogu przypadków, w których minister właściwy do spraw oświaty i wychowania oraz minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego skreśla rzeczoznawcę z listy rzeczoznawców – mowa o sytuacji, gdy rzeczoznawcy zostaje cofnięta rekomendacja będąca jednym z warunków wpisania na listę rzeczoznawców (do wydania

takiej rekomendacji osobie ubiegającej się o wpisanie na listę rzeczoznawców uprawnione są następujące podmioty: stowarzyszenia naukowe, instytuty badawcze, jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, szkoły wyższe, komitety główne olimpiad przedmiotowych). Również w przypadku powzięcia informacji o toczącym się postępowaniu karnym o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowaniu karnym skarbowym o umyślne przestępstwo skarbowe minister właściwy do spraw oświaty i wychowania lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zawiesi rzeczoznawcę w wykonywaniu jego zadań. Osoba wpisana na listę rzeczoznawców do spraw podręczników, oprócz posiadania wysokich kwalifikacji zawodowych, w szczególności doświadczenia i osiągnięć w pracy naukowej lub dydaktycznej, które uprawniają ją do opiniowania podręczników pod względem merytorycznym, dydaktycznym, wychowawczym czy językowym, powinna cechować się nienaganną opinią. Osoba, przeciwko której toczy się postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie karne skarbowe o umyślne przestępstwo skarbowe, do czasu prawomocnego wyroku w danej sprawie, nie powinna być wpisana na listę rzeczoznawców. Podobnie, w przypadku osoby już wpisanej na listę rzeczoznawców, zaistnienie takiej sytuacji powinno skutkować zawieszeniem rzeczoznawcy w pełnieniu tej funkcji;

- n. (art. 60 ust.1 – dodany pkt 8) – w ustawie określa się, że szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego określa statut szkoły; zmiana jest konsekwencją wprowadzenia do ustawy o systemie oświaty rozdziału 3a dotyczącego oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;
- o. (art. 64 ust. 1) – proponuje się wyróżnienie wśród form działalności dydaktyczno-wyrównawczych prowadzonych w szkole dodatkowych zajęć edukacyjnych. Zajęcia te są organizowane w szkole z puli dodatkowych godzin przyznanych, na wniosek dyrektora szkoły, przez organ prowadzący szkołę. Udział uczniów w zajęciach dodatkowych organizowanych w szkole jest obowiązkowy dla uczniów. Wiadomości i umiejętności uczniów zdobyte na tych zajęciach są również oceniane na bieżąco oraz są objęte klasyfikacją śródroczną i roczną, o czym mowa w art. 44a. Stąd też należało wprowadzić stosowną zmianę w art. 64, dostosowującą zapisy tego artykułu do przepisów regulujących zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;

- p. (art. 80 i art. 90) – w związku z pojawiającymi się problemami o charakterze interpretacyjnym, w celu uporządkowania stanu prawnego, proponuje się wprowadzenie zmian redakcyjnych, dookreślających w art. 1 pkt. 46 niniejszej nowelizacji ustawy dotyczącej art. 80 ust. 2 i 2b ustawy o systemie oświaty oraz w art. 8 niniejszej nowelizacji ustawy dotyczącej art. 1 pkt. 20 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827 ze zm.), odnoszącym się do art. 90 ust. 1b, 1c, 2b i 2d ustawy o systemie oświaty – we wszystkich tych przepisach wprowadzone zostało jednakowo brzmiące sformułowanie dotyczące ustalania wysokości dotacji dla publicznych przedszkoli prowadzonych przez podmiot inny niż jednostka samorządu terytorialnego oraz przedszkoli niepublicznych w sytuacji, gdy dana gmina dotująca nie prowadzi przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego - we wszystkich przypadkach kwota podstawy do wyliczenia dotacji powinna być pomniejszona o opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz za wyżywienie, stanowiące dochody budżetu gminy. Konsekwencją powyższej zmiany jest propozycja zmiany brzmienia art. 14 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (w art. 8 pkt. 2 niniejszej nowelizacji ustawy). Celem tej zmiany jest uporządkowanie stanu prawnego. Ma ona również charakter doprecyzowujący, w celu zapobieżenia ewentualnym problemom interpretacyjnym przy określaniu wydatków bieżących w sytuacji gdy dana gmina dotująca nie prowadzi przedszkola lub innej formy wychowania przedszkolnego;
- q. (art. 90 ust. 3 i 3 f) - w art. 90 ust. 3 i 3f doprecyzowano przepisy dotyczące kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych szkołom niepublicznym o uprawnieniach szkół publicznych, w których nie jest realizowany obowiązek nauki. Zmiany polegają na wprowadzeniu warunku, że uczestnictwo ucznia w co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych w danym miesiącu, które jest warunkiem uzyskania przez szkołę dotacji, powinno być potwierdzone podpisami ucznia na listach obecności (ust. 3) oraz na przyznania osobom upoważnionym do przeprowadzenia kontroli przez organy dotujące prawa do wglądu, analizy i weryfikacji tych list obecności (ust. 3f pkt 2). Ponadto w przypadku udaremniania lub utrudniania przez te szkoły czynności kontrolnych organ, który ją dotuje, wzywa szkołę lub organ prowadzący tę szkołę do zaprzestania tych działań, wyznaczając odpowiedni termin. W przypadku dalszego udaremniania lub utrudniania przez te szkoły czynności kontrolnych, organ dotujący

wstrzymuje przekazanie szkole dotacji, nie dłużej niż do dnia umożliwienia przeprowadzenia w tej szkole czynności kontrolnych;

- r. (art. 94a ust. 1 i 6 pkt. 1) - zmiana ma charakter doprecyzowujący, dostosowujący przepis do obowiązującego stanu prawnego. Zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 1 ustawy o systemie oświaty wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach oraz w innych formach wychowania przedszkolnego. Ponadto gmina może zapewniać dzieciom miejsca wychowania przedszkolnego w niepublicznych przedszkolach, o których mowa w art. 90 ust. 1b oraz niepublicznych innych formach wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 90 ust. 1c. Dotychczasowe brzmienie art. 94a nie uwzględniało zmian wprowadzonych ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827 ze zm.). Należy zatem uzupełnić katalog miejsc wychowania przedszkolnego o publiczne inne formy wychowania przedszkolnego, a także niepubliczne przedszkola i niepubliczne inne formy wychowania przedszkolnego, o których mowa odpowiednio w art. 90 ust. 1b i 1c ustawy o systemie oświaty. Jednocześnie w art. 11 wskazano, że do 31 sierpnia 2016 r. przepisy art. 94a ust. 1 i 6 pkt 1 stosuje się odpowiednio do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Przepis ten wynika bezpośrednio z przepisu art. 5 oraz art. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 827 ze zm.), w których określono m. in., że z dniem 1 września 2016 r. oddział przedszkolny lub oddziały przedszkolne w szkole podstawowej stają się przedszkolem, które tworzy zespół ze szkołą podstawową, w której dotychczas działał oddział przedszkolny lub oddziały przedszkolne.

17. Zmiany innych ustaw

Art. 2 projektu – zmiany w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r. poz. 191)

- Zmiany w art. 1, art. 32 i art. 91a; ograniczenie stosowania przepisów ustawy – Karta Nauczyciela w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw

kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa. Obecnie nauczyciele zatrudnieni w ww. placówkach doskonalenia nauczycieli podlegają ustawie – Karta Nauczyciela w pełnym zakresie. W celu usprawnienia realizacji zadań przez te placówki proponuje się ograniczenie zakresu stosowania przepisów ustawy – Karta Nauczyciela w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w tych placówkach. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o systemie oświaty stanowią m.in. że nauczyciele-konsultanci i specjaliści niebędący nauczycielami są zobowiązani do realizacji zadań statutowych placówek. Zadania statutowe placówek prowadzonych przez właściwych ww. ministrów są inne niż zadania placówek doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Zadania te mogą być w taki samym stopniu realizowane przez nauczycieli-konsultantów, jaki i przez specjalistów niebędących nauczycielami. Nie ma zatem uzasadnienia, by nauczyciele-konsultanci zatrudnieni w placówkach doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez ww. właściwych ministrów mieli znacząco inne warunki pracy niż specjaliści niebędący nauczycielami, w tym m.in. inny wymiar czasu pracy. Zakres przepisów ustawy – Karta Nauczyciela, które będą miały zastosowanie do nauczycieli zatrudnionych w ww. placówkach, będzie analogiczny do zakresu przepisów tej ustawy stosowanych względem nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych w Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych. Do nauczycieli tych będą miały zatem zastosowanie przepisy ustawy – Karta Nauczyciela określone w art. 9a-9i, art. 30 ust. 5, art. 32, art. 33, art. 47, art. 49 ust. 1 pkt 3, art. 51, art. 58-60, art. 63, art. 86-88 i art. 90, tj. przepisy dotyczące uzyskiwania stopni awansu zawodowego, wynagrodzenia zasadniczego, nagrody jubileuszowej, nagród ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze, nadawania Medalu Komisji Edukacji Narodowej, prawa do zajmowania mieszkania w budynkach szkolnych i użytkowanych przez szkoły, prawa do ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych oraz uprawnień emerytalnych nauczycieli. Ponadto minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego oraz służbowego. Przewiduje się

wprowadzenie przepisów przejściowych dla nauczycieli zatrudnionych w dniu wejścia w życie ustawy w ww. placówkach. Nauczycielom tym do dnia 31.01.2015 r. dyrektorzy ww. placówek zaproponują na piśmie nowe warunki pracy i płacy oraz wskażą termin – nie krótszy niż 7 dni – do którego nauczyciele mają złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia proponowanych warunków. Odmowa przyjęcia nowych warunków pracy i płacy spowoduje rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem z przyczyn określonych w art. 20 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, z upływem 3 miesięcy od dnia, do którego nauczyciel miał złożyć ww. oświadczenie. Do czasu przyjęcia nowych warunków pracy i płacy albo rozwiązania stosunku pracy z powodu odmowy ich przyjęcia do praw i obowiązków nauczycieli będą stosowane dotychczasowe przepisy. Obecnie Minister Edukacji Narodowej prowadzi trzy placówki doskonalenia nauczycieli o ogólnokrajowym zasięgu działania: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, Krajowy Ośrodek Rozwoju Edukacji Ustawicznej i Zawodowej w Warszawie oraz Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie. W placówkach tych zatrudnionych jest 58 nauczycieli (54,1 etatów). Ponadto placówki doskonalenia nauczycieli o ogólnokrajowym zasięgu działania prowadzą: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla nauczycieli szkół artystycznych oraz Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych.

- Zmiana w art. 17 ust. 2a; zmiana ma na celu dostosowanie zasad przyznawania urlopu bezpłatnego nauczycielom kierowanym do pracy w szkołach działających na podstawie Konwencji o Statucie Szkół Europejskich do zasad kierowania określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie oświaty.

Art. 3 projektu – zmiany w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 654 i 1514)

- zmiana w art. 6 ust. 1 polegająca na dodaniu nowego pkt 10b; zmiana ma charakter uzupełniający i ma na celu rozszerzenie katalogu podmiotów, którym przysługiwać będzie prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Krajowym Rejestrze Karnym (KRK). Organizator wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej będzie mógł wystąpić o informację z KRK o kierowniku lub wychowawcy wycieczki, jeżeli wychowawcą lub kierownikiem formy wycieczki

jest wolontariusz, a z przepisów ustawy o systemie oświaty wynika wymóg niekaralności kierownika lub wychowawcy wypoczynku;

- zmiana art. 24 ust. 1; zmiana umożliwi zwolnienie organizatorów wypoczynku od uiszczenia opłaty (stanowiącej dochód budżetu państwa) za wydanie z KRK informacji o osobie. Z opłaty będą zwolnieni organizatorzy wypoczynku, występujący o informację z KRK o kierownikach i wychowawcach wypoczynku, którzy mają wykonywać swoje funkcje w charakterze wolontariusza. Wolontariusz, podpisując porozumienie z organizatorem wypoczynku na wykonywanie świadczeń jako kierownik lub wychowawca, nie powinien ponosić kosztów za wydanie informacji z KRK, skoro sam nie osiąga dochodów z wykonywania tych świadczeń. W konsekwencji ww. zmiany organizatorzy wypoczynku, którymi często są organizacje pozarządowe niedziałające w celu osiągnięcia zysku, korzystający ze świadczeń wolontariuszy, otrzymają możliwość wystąpienia o informację dotyczącą wolontariuszy bez konieczności ponoszenia opłaty.

Art. 4 projektu – zmiany w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907, z późn.zm.)

Projekt ustawy przewiduje, że druk i dystrybucję materiałów egzaminacyjnych niezbędnych do przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminów dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej będzie powierzał jednostce organizacyjnej wyspecjalizowanej w drukowaniu materiałów wymagających odpowiedniego zabezpieczenia przed ich nieuprawnionym ujawnieniem (zmiany w art. 9a ustawy o systemie oświaty). Oznacza to również konieczność wprowadzenia zmiany w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 9 sierpnia 2013 r., poz. 907), w art. 4 tej ustawy, wyłączającej zamówienia CKE na druk i dystrybucję materiałów egzaminacyjnych spod rygorów ustawy Prawo zamówień publicznych.

Art. 5 projektu – zmiany w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn.zm.)

Zmiana w art. 169 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym polega na uzupełnieniu listy dokumentów, które są brane pod uwagę w przypadku ubiegania się przez kandydata o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie, o zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów. Wynika to ze zmiany wprowadzonej w dodawanym do ustawy o systemie oświaty rozdziale 3b, w którym

przewidziana została możliwość przystępowania do egzaminu maturalnego z wybranych przedmiotów, z których przeprowadza się egzamin maturalny, dla absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości po zdaniu egzaminu dojrzałości. Osoby te, w przypadku przystąpienia do egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu lub przedmiotów, będą otrzymywać zaświadczenie o uzyskanych wynikach.

Art. 6 projektu – zmiany w ustawie z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 548, z późn.zm.)

Zmiana w art. 20 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw polega na wydłużeniu (z dwóch do pięciu lat, licząc od końca roku szkolnego, w którym absolwent ukończył szkołę) możliwości przystąpienia/poprawiania egzaminu maturalnego przeprowadzanego na podstawie standardów wymagań egzaminacyjnych dla absolwentów:

- 1) uzupełniającego liceum ogólnokształcącego, którzy ukończyli szkołę w latach szkolnych 2009/2010-2012/2013;
- 2) liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego oraz technikum uzupełniającego dla młodzieży, którzy ukończyli szkołę w latach szkolnych 2009/2010-2013/2014;
- 3) technikum i technikum uzupełniającego dla dorosłych, którzy ukończyli szkołę w latach szkolnych 2009/2010-2014/2015.

Wymagania określone w standardach wymagań egzaminacyjnych, ustalonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w rozporządzeniu z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz. U. z 2001 r., nr 92, poz. 1020, z późn. zm.), różnią się od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977, z późn.zm.), będących podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego dla absolwentów liceum ogólnokształcącego począwszy od roku szkolnego 2014/2015, i absolwentów technikum, począwszy od roku szkolnego 2015/2016.

Absolwenci, którzy uczyli się według poprzedniej podstawy programowej kształcenia ogólnego, na podstawie której określone zostały ww. standardy wymagań egzaminacyjnych,

powinni mieć możliwość przystąpienia lub poprawy egzaminu maturalnego przez 5 lat (licząc od końca roku szkolnego, w którym ukończyli szkołę), w oparciu o niezmienione wymagania egzaminacyjne. W obecnym rozporządzeniu takie prawo przysługuje wszystkim poprzednim rocznikom, tzn. osobom, które ukończyły szkołę w latach szkolnych 2004/2005–2008/2009. Ponadto w ust. 4 w art. 20 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw określono, że absolwenci tych szkół, którzy ukończyli szkołę do roku szkolnego 2008/2009 włącznie, mogą – od roku szkolnego 2014/2015 – przystąpić do egzaminu maturalnego na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Absolwenci ci mieli już możliwość zdawania bądź poprawiania egzaminu maturalnego na podstawie standardów wymagań egzaminacyjnych przez 5 lat od momentu ukończenia szkoły.

Art. 7 projektu – zmiany w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 139, poz. 814, z późn.zm.)

Zmiany art.: 20, 30–31, 42, 55 i 57 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 139, poz. 814, z późn. zm.) mają charakter dostosowujący i wynikają z konieczności dostosowania do zmian w ustawie o systemie oświaty przewidzianych w niniejszym projekcie. Natomiast zmiany w art. 8 w pkt 1 (dodanie lit. k) oraz art. 29 w ust. 1 w pkt 2 dostosowują przepisy ustawy o systemie informacji oświatowej do zmian wprowadzanych w niniejszym projekcie w ustawie – Karta nauczyciela.

Art. 8 projektu – zmiany w ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827 oraz z 2014 r. poz. 7 i 811)

Zmiany dotyczą brzmienia art. 90 ust. 1b, 1c, 2b i 2d ustawy o systemie oświaty oraz art. 14 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw i zostały omówione w części uzasadnienia odnoszącej się tych zmian.

Art. 9 projektu – zmiany w ustawie z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7 i 811)

W obecnie obowiązującym przepisie art. 11 ust. 1 powyższej ustawy, okres przejściowy dotyczący rekrutacji do publicznych szkół dwujęzycznych i z oddziałami dwujęzycznymi

ustalono na lata 2016/2017 i 2017/2018. Zmiana polega na skróceniu okresu przejściowego o jeden rok, tj. do rekrutacji na rok 2016/17. W tym czasie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych podlegać będą uczniowie z roczników, których zmiany wprowadzone powyższą ustawą objęły już jako uczniów gimnazjum. Dla tych uczniów zmiany rozciągnięto w czasie wprowadzając przepisy przejściowe, tak aby nie zmieniały one sytuacji uczniów i wybranej przez nich dalszej ścieżki kształcenia.

Jednocześnie w powyżej ustawie wprowadzono zmianę art. 90 ust. 4. Zmieniony przepis ma wejść w życie 1 września 2015 r. Ponieważ jednak ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 827 oraz z 2014 r. poz. 7 i 811) wprowadziła możliwość wcześniejszego korzystania przez gminy z przepisów art. 90 ust. 1b i 1c (już od 1 września 2014 r.) pojawiło się niebezpieczeństwo braku podstawy do przeprowadzania kontroli prawidłowości wykorzystania przekazywanej dotacji przez niepubliczne przedszkola i niepubliczne inne formy wychowania przedszkolnego, o których mowa odpowiednio w art. 90 ust. 1b i 1c. W związku z powyższym proponuje się, by przepis art. 90 ust. 4 wszedł w życie wcześniej, tj. z dniem 1 stycznia 2015 r.

Art. 10 projektu – zmiany w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 811)

Zmiana dotyczy artykułu 22 ust. 1 tej ustawy (przepis przejściowy dotyczący rzeczoznawców) i koryguje błędne odesłanie w tym przepisie.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Art. 11 projektu – przepis przejściowy umożliwia stosowanie projektowanego w art. 6 oraz art. 94a ust. 1 i 6 ustawy o systemie oświaty rozwiązania także do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – do 31 sierpnia 2016 r. Zgodnie ze zmianami wprowadzanymi art. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827, z późn.zm.) z dniem 1 września 2016 r. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych stają się przedszkolami tworzącymi zespół ze szkołą podstawową, w której dotychczas działały.

Art. 12 projektu – zmiana w art. 20f, 20g, 20j, 20k i 20zb będzie także dotyczyć okresu przejściowego, tj. roku szkolnego 2015/2016.

Art. 13–14 projektu – w świetle projektowanych przepisów przejściowych do zaleceń, uwag i wniosków wydanych na podstawie art. 33 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 33 ust. 4–8 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym. Projektowany przepis art. 33 ust. 6a nie będzie miał zastosowania do spraw wszczętych przed dniem 1 stycznia 2015 r. Projektując zmiany w przepisach ustawy o systemie oświaty w części dotyczącej nadzoru pedagogicznego przewidziano, że niektóre przepisy wejdą w życie w terminie innym niż projektowana ustawa. W późniejszym terminie (od 1 października 2015 r.) zaczną obowiązywać przepisy (art. 35 ust. 1 pkt 3 i ust. 3) stanowiące o podejmowaniu przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania działań służących podnoszeniu sprawności i efektywności nadzoru pedagogicznego i możliwości powierzenia tych zadań nowo utworzonej specjalistycznej jednostce nadzoru pedagogicznego bądź podległej placówce doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym. Natomiast upoważnienie ustawowe zawarte w art. 22 ust. 2 pkt 2, na podstawie którego minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi – w drodze rozporządzenia – wymagania wobec szkół i placówek, uwzględniając w szczególności charakterystyki umożliwiające określenie poziomu spełniania wymagań, sformułowane w odniesieniu do tych szkół i placówek, wejdzie w życie z dniem 1 września 2016 r.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 35 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 1 zachowają moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 35 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 1, nie dłużej jednak niż do dnia 1 września 2016 r.

W związku ze zmianą dotyczącą obsadzania stanowisk dyrektorów publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, publicznych placówek doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych oraz publicznych placówek doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych, o których mowa odpowiednio w art. 5 ust. 3b pkt 1 lit. b, ust. 3c i ust. 3d pkt 2 (art. 36a ust. 1a i art. 38 a ust. 2) i koniecznością dostosowania przepisów wykonawczych, proponuje się, aby ww. uregulowania weszły w życie z dniem 1 marca 2015 r.

Art. 15 projektu – przepis ma związek ze zmianami w organizacji systemu egzaminów zewnętrznych i dotyczy osób zajmujących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stanowiska kierowników tych instytucji. Ustawa określa, że dotychczasowi dyrektorzy i wicedyrektorzy odpowiednio Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych, po wejściu w życie niniejszej nowelizacji, nadal będą zajmować te stanowiska, do czasu ich odwołania.

Art. 16–17 projektu – dotyczą zasad oceniania w roku szkolnym 2014/2015. Art. 16 wynika z nowych rozwiązań dotyczących ustalania w formie opisowej ocen bieżących w klasach I – III szkoły podstawowej, które wejdą w życie z dniem 1 września 2015 r. Z uwagi na przewidywany termin wejścia w życie niniejszej ustawy (2015 r.), w roku szkolnym 2014/2015 oceny bieżące w tych klasach, tak jak obecnie, będą ustalane według skali i w formach przyjętych w danej szkole.

Art. 18 projektu – dotyczy sytuacji osób wpisanych do ewidencji egzaminatorów, w związku z wejściem w życie ustawy.

Art. 19 projektu – przepis reguluje sytuację organizatorów kwalifikacyjnych kursów zawodowych, którzy te kursy prowadzą przed dniem wejścia w życie przepisów ustawy, i określają czas na dostosowanie do nowych uregulowań.

Art. 20 projektu – przepis przejściowy w związku projektowanym art. 44zp ustawy o systemie oświaty. Na rok szkolny 2014/2015 oraz 2015/2016 komunikat w sprawie wykazu olimpiad przedmiotowych oraz turniejów lub olimpiad tematycznych związanych z wybranym obszarem kształcenia zawodowego, uprawniających do zwolnienia z przystąpienia do odpowiednio danej części sprawdzianu, danego zakresu albo poziomu odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44ze, egzaminu maturalnego z danego przedmiotu w części ustnej lub w części pisemnej albo części pisemnej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie ogłasza dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Biuletynie Informacji Publicznej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Do dnia 31 marca 2015 roku dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ogłosi w Biuletynie Informacji Publicznej CKE komunikat w sprawie wykazu olimpiad przedmiotowych oraz turniejów i olimpiad tematycznych związanych z wybranym obszarem kształcenia zawodowego, uprawniających do przyjmowania laureatów lub finalistów tych olimpiad lub turniejów w pierwszej kolejności do szkół ponadgimnazjalnych wymienionych w art. 20d na rok szkolny 2015/2016.

Art. 21 projektu – przepisy przejściowe dotyczące absolwentów, którzy mają prawo przystępować do egzaminu maturalnego na podstawie standardów wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów.

Przepis określa ogólne zasady przeprowadzania egzaminu maturalnego dla absolwentów szkół, którzy zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw mają prawo przystąpić do tego egzaminu na podstawie standardów wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz. U. z 2001 r., nr 92, poz. 1020, z późn. zm.).

Absolwenci technikum z roku szkolnego 2014/2015 będą ostatnim rocznikiem uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy uczą się według podstawy programowej kształcenia ogólnego określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U z 2002 r. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.), i w tymże roku przystąpią do egzaminu maturalnego sprawdzającego stopień opanowania wymagań określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych.

Określone w tym artykule zasady przeprowadzania egzaminu maturalnego, sprawdzającego wiadomości i umiejętności ustalone w standardach wymagań egzaminacyjnych, odzwierciedlają treść przepisów zawartych w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, które utraci moc w związku z przywołanym na wstępie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

W nowym rozporządzeniu w sprawie przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego, wydanym na podstawie art. 44ze zmienionej ustawy o systemie oświaty, dodany zostanie załącznik, który określi szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania egzaminu maturalnego dla tych absolwentów.

Do tych absolwentów będą miały również zastosowanie wybrane przepisy projektowanego rozdziału 3b ustawy o systemie oświaty, w tym przepisy dotyczące: trybu unieważnienia pracy egzaminacyjnej; trybu zgłaszania przez absolwenta zastrzeżeń w przypadku uznania, że w trakcie egzaminu zostały naruszone przepisy dotyczące jego przeprowadzania; trybu, w jakim – na wniosek absolwenta – może nastąpić weryfikacja sumy przyznanych punktów oraz przekazania wyniku egzaminu również na skali centylowej.

Opisane w tym artykule warunki przeprowadzania egzaminu maturalnego będą dotyczyć również absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy ukończyli szkołę w latach szkolnych od 2009/2010 do 2013/2014, i którym ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw daje prawo przystąpienia/poprawiania egzaminu maturalnego przeprowadzanego na podstawie standardów wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów.

Art. 22 projektu – reguluje warunki i sposób przeprowadzania dotychczasowego egzaminu zawodowego – egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, który na mocy przepisów art. 11 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206, z późn. zm.) będzie przeprowadzany do roku szkolnego 2016/2017 włącznie dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, techników i techników uzupełniających oraz szkół policealnych, prowadzących kształcenie w oparciu o dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach, wydane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 sierpnia 2012 r.

Art. 23 projektu – wydłuża z 3 do 5 lat okres, w którym zdający może ponownie przystąpić do jednej części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie – pisemnej lub praktycznej, jeżeli jedną z tych części zdał przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 24 projektu – zmiany dotyczące liczebności dzieci w klasach I-III szkoły podstawowej będą miały konsekwentnie zastosowanie w klasie II publicznej szkoły podstawowej od roku szkolnego 2015/2016, a w klasie III publicznej szkoły podstawowej od roku szkolnego 2016/2017.

Art. 25 projektu – przepis dotyczy zmian w zakresie finansowania zajęć realizowanych przez nauczycieli w ramach projektów i programów finansowanych z udziałem środków europejskich, które wchodzi w życie 1 stycznia 2015 r. Do projektów realizowanych w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, w ramach których nauczyciele prowadzą zajęcia bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, dla których umowa o dofinansowanie została zawarta przed dniem wejścia w życie ustawy, będą jednak miały zastosowanie dotychczasowe przepisy.

Art. 26 projektu – przepis reguluje sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy zajmują stanowiska dyrektorów publicznych placówek doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, publicznych placówek doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych oraz publicznych placówek doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych. Osoby te będą nadal zajmować te stanowiska do końca okresu, na jaki im je powierzono, chyba że wcześniej zostaną odwołane na podstawie art. 38a ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

Ponadto uregulowana została sytuacja nauczycieli zatrudnionych w ww. placówkach doskonalenia nauczycieli w dniu wejścia w życie ustawy. Nauczycielom tym, do dnia 31 stycznia 2015 r, dyrektorzy zaproponują na piśmie nowe warunki pracy i płacy oraz wskażą termin, nie krótszy niż 7 dni, do którego nauczyciele mają złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia proponowanych warunków. Odmowa przyjęcia nowych warunków pracy i płacy spowoduje rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem z przyczyn określonych w art. 20 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, z upływem 3 miesięcy od dnia, do którego nauczyciel miał złożyć ww. oświadczenie. Do czasu przyjęcia nowych warunków pracy i płacy albo rozwiązania stosunku pracy z powodu odmowy ich przyjęcia, do praw i obowiązków nauczycieli będą stosowane dotychczasowe przepisy.

Art. 27 projektu – przepis przewiduje, że do roku szkolnego 2016/2017 art. 55 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie informacji oświatowej będzie stosował się również do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, o którym mowa w art. 23 niniejszej ustawy. Wynika to z faktu, że zgodnie z art. 23 niniejszej ustawy egzamin ten będzie przeprowadzany do roku szkolnego 2016/2017 włącznie.

Art. 28 projektu – dotyczy wydania aneksu do świadectwa dojrzałości w roku szkolnym 2014/2015 (po dokonaniu przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej rozstrzygnięcia w sprawie unieważniania absolwentowi egzaminu maturalnego z danego przedmiotu, jeżeli w wyniku tego rozstrzygnięcia absolwent podwyższył wynik egzaminu maturalnego).

Art. 29 projektu – określa, do kiedy zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie zmienianych przepisów ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o systemie informacji oświatowej.

Art. 30 projektu – określa proponowane terminy wejścia w życie ustawy.